

STRA SZNY DWÓR

spektakl muzyczny na podstawie opery Stanisława Moniuszki
w wykonaniu grupy wokalo-aktorskiej i formacji tanecznej
Miejskiego Ośrodka Kultury w Brzesku z towarzyszeniem
Orkiestry Kameralnej pod batutą Bartosza Staniszewskiego

BRZESKO , RYNEK
www.bufix.pl
 tel. 14 663 01 61, 14 686 41 30
 w godz.: pon-pt 8:00 - 17:00, sobota 9:00 - 13:00

POLECAMY BARDZO KORZYSTNE UBEZPIECZENIA

- FUNDUSZE EMERYTALNE
- KOMUNIKACYJNE ■ OSOBOWE
- GWARANCJE UBEZPIECZENIOWE
- ŻYCIOWE ■ MAJĄTKOWE

Przyjdź lub zadzwoń, a przekonasz się, że możesz płacić mniej!

Gwarantujemy możliwość wyboru firmy ubezpieczeniowej oraz pomoc w wyborze najlepszej oferty.

Kredyty

Dla Klientów Indywidualnych,
 Firm, Rolnictwa i Instytucji

Krakowski Bank Spółdzielczy
 Polski Bank www.kbsbank.com.pl

Filia Brzesko,
 ul. Mickiewicza 31a,
 32-800 Brzesko
 tel. 14 663 01 20,

Filia Brzesko,
 ul. Ogrodowa 6,
 32-800 Brzesko
 tel. 14 663 41 84,

SKŁAD OPAŁU

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Brzesku
 32-800 Brzesko, ul. Wincentego Żydronia 11, tel. 664 164 374, 14 68 62 505, fax 14 68 63 005,
 e-mail: biuro@mpec.brzesko.pl, www.mpec.brzesko.pl

Święta majowe

Długi majowy weekend w Brzesku jak zwykle wypełniony był atrakcjami. Samo Święto Flagi było obchodzone na kilka sposobów: 28 kwietnia na krytej pływalni BOSiR odbyły się XII Zawody Pływackie z okazji Dnia Flagi RP. Dwa dni później fani jednoślądów spotkali się na Bocheńcu, by celebrować Motocyklowe Obchody Święta Flagi, będące zarazem otwarciem sezonu motocyklowego. 2 maja na placu Kazimierza Wielkiego tradycyjnie już rozdawano biało-czerwone flagi i teksty konstytucji RP. Inicjatorami, organizatorami i prowadzącymi wydarzenie już od wielu lat są członkowie Stowarzyszenia Ziemi Brzeskiej „Porozumienie”. Swoją obecnością wsparli ich: przedszkole nr 9 w Brzesku, brzeski Hufiec ZHP, Jednostka Strzelecka 2059 pod wodzą Mirosława Króla i Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Wsparcie zaoferowali też brzescy przedsiębiorcy. Na scenie prezentowały się dzieci i młodzież, a harcerze organizowali konkursy. Rozdano ponad 110 flag i 50 tekstów konstytucji. Patronat nad imprezą sprawował burmistrz Grzegorz Wawryka. Wieczorem tego samego dnia odbyła się premiera spektaklu muzycznego „Straszny Dwór” w wykonaniu grupy wokально-aktorskiej z Miejskiego Ośrodka Kultury.

3 maja o godzinie 10:00 sprzed Urzędu Miejskiego wyruszył pochód, któremu jak zwykle przewodziła Miejska Orkiestra Dęta. Jego uczestnicy wzięli udział w mszy w intencji

ojczyzny, odprawionej w kościele NMP Matki Kościoła i św. Jakuba. Po nabożeństwie nastąpiło złożenie kwiatów przed Grobem Nieznanego Żołnierza. Zgodnie z wieloletnią tradycją mieszkańcy spotkali się w Regionalnym Centrum Kulturalno-Bibliotecznym na wspólnym śpiewaniu pieśni patriotycznych. Na scenie wystąpili Waldemar Pączek, Katarzyna Szlachta, Małgorzata Nawrot i Krzysztof Musiał. Nie zabrakło również ufundowanego przez burmistrza tradycyjnego żurku galicyjskiego.

Wśród imprez towarzyszących majowym świętom znalazły się również Otwarte Zawody Strzeleckie na

strzelnicy KPP w Brzesku i Koncert Wiedeński z najpopularniejszymi utworami Jahanna Straussa. Ciekawym wydarzeniem był dwudniowy (29-30 kwietnia) festiwal historyczny „Pierwsze Wici w Mokrzeskach” zorganizowany przez pasjonata historii Jerzego Kiliana i grupę rekonstrukcji historycznej „Drużyna najemna Rujevici”. W programie imprezy znalazły się pokazy rzemiosła, turnieje rycerskie dla grup rekonstrukcyjnych oraz zawody dla amatorów. Zainteresowanie publiczności wzbudziła inscenizacja rycerskiej potyczki o dominację nad terenem, czyli „bitwa o Mokrzeska”. Festiwal cieszył się dużym powodzeniem, organizatorzy zapowiadają, że na stałe wejdzie on do kalendarza wydarzeń naszej gminy.

red. fot. kolor

fol. B. Kądziołka

Wydawca: Miejski Ośrodek Kultury w Brzesku; www.mok.brzesko.pl. **Dyżury redakcji:** pn.-pt. w godz. 8.00-15.00.

Redaguje zespół: Małgorzata Cuber – redaktor naczelna, Beata Kądziołka – sekretarz redakcji,

Jerzy Wyczesany, Konrad Wójcik, współpraca: Bogumiła Put, dr Piotr Duda, Sabina Jakubowska, Grzegorz Heród

Adres: 32-800 Brzesko, Plac Targowy 10, tel. (14) 68 49 660, e-mail: redakcja.bim@gmail.com

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do skrótów i zmiany tytułów.

Archiwalne numery do nabycia w redakcji.

© **Wszelkie prawa zastrzeżone. Za treść ogłoszeń redakcja nie bierze odpowiedzialności.**

Skład i druk: Brzeska Oficyna Wydawnicza A.R. Dziedzic, ul. Czarnowiejska 1, tel. (14) 686 14 70.

Będzie imienne głosowanie

Rada Miejska przyjęła uchwałę dotyczącą imiennych głosowań podczas sesji. Głosy poszczególnych radnych będą odnotowywane w protokole. Uchwała została przyjęta jednogłośnie.

Dyskusja nad imiennym głosowaniem została zainicjowana w listopadzie przez radnego Grzegorza Kolbusza. Zwolennicy takiego rozwiązania uzasadniali to interesem wyborców, którzy mają prawo wiedzieć, jak „ich” radni głosowali w poszczególnych sprawa-

wach. Większość radnych od początku deklarowała, że są zwolennikami takiego rozwiązania, wątpliwości budził jednak aspekt prawny. Przepisy regulujące pracę samorządu jasno określają, w jakich okolicznościach radni głosują imiennie. Spór dotyczył kwestii, czy poza wyszczególnionymi w stosownej ustawie przypadkami można wprowadzić ten rodzaj głosowań.

Ostatecznie, po kilkumiesięcznych dyskusjach Rada przyjęła uchwałę zmieniającą Statut Gminy Brzesko.

Od teraz w protokole z sesji oprócz ilości głosów „za”, „przeciw” i wstrzymujących się znajdzie się informacja o tym jak dany radny zagłosował w poszczególniej sprawie. Za przyjęciem uchwały głosowali wszyscy obecni na sali obrad radni.

Jak podkreśla w rozmowie z „BIM – em” przewodniczący RM Krzysztof Ojczyk wątpliwości dotyczące imiennego głosowania nie zostały ostatecznie rozwiązane:

- Nie mamy pewności, czy uchwała nie zostanie zakwestionowana przez wojewodę, chociaż faktem jest, że w niektórych gminach takie rozwiązania już funkcjonują.

Stypendium dla sportowców

Podczas majowej sesji brzescy radni przyjęli uchwałę o specjalnych stypendiach dla wybitnych sportowców z naszej gminy. Ma ona na celu docenienie osiągnięć naszych zawodników i pomoc w dalszym ich rozwoju.

Stypendium będzie przyznawane za osiągnięcia w dyscyplinach ujętych

w systemie sportu młodzieżowego, ogłaszanego co roku przez Ministra Sportu. O jego przyznaniu będzie decydować komisja składająca się z pięciu osób, w tym dwóch wybranych przez Radę Miejską. Komisja powoływana będzie na okres kadencji RM.

Na wsparcie finansowe ze strony

gminy Brzesko będą mogli liczyć m.in. półfinałiści mistrzostw Polski w dyscyplinach objętych uchwałą. Szczegółowy wykaz uprawnionych do ubiegania się o stypendium będzie można znaleźć w regulaminie stanowiącym załącznik do uchwały. Sportowiec ubiegający się o stypendium musi mieć ukończone 14 lat. Młodszy zawodnicy, odnoszący sukcesy będą otrzymywać, jak do tej pory, stypendium burmistrza za wybitne osiągnięcia.

Bezpłatne parkingi dla krwiodawców?

Na ostatniej sesji Rady miejskiej pojawił się pomysł, aby dodatkowo uhonorować szczególnie zasłużonych honorowych krwiodawców. Mieliby oni korzystać za darmo z miejskich parkingów.

Interpelację w sprawie bezpłat-

nych parkingów wniósł radny Jarosław Sorys. Przywilej ten miałby dotyczyć honorowych krwiodawców, którzy oddali już ponad 30 litrów krwi. Jest to bardzo dużo, wzięwszy pod uwagę, że jednorazowo można oddać 450 ml krwi. Nie można też

robić tego częściej niż 6 (mężczyźni), lub 4 razy w roku.

Czy pomysł wejdzie w życie? Ciężko powiedzieć. Jak na razie burmistrz Grzegorz Wawryka obiecał przyjrzeć się sprawie.

Sobieskiego już wkrótce monitorowana

Już wkrótce w Brzesku pojawi się kolejna kamera monitoringu. Będzie ona umiejscowiona w rejonie ulicy Sobieskiego między Rynkiem, a Placem Kazimierza.

O objęcie ulicy Sobieskiego monitoringiem wnioskowali mieszkańcy os. Stare Miasto. Urząd Miasta prze-

znaczył na ten cel 5 tys. zł. To sporo, ale jak przekonują burmistrz Grzegorz Wawryka oraz kierownik Referatu Budownictwa i Inwestycji Antoni Staszczak sprzęt wart jest tych pieniędzy.

- Oczywiście możemy kupować zabawki za kilka groszy, ale jeżeli nagranie z takiej kamery ma się nadawać

jako np. dowód na policji, to musi mieć ono odpowiednią jakość – mówi Staszczak, a burmistrz Wawryka dodaje:

- W przypadku tańszych kamer bardzo często okazuje się, że kiedy trzeba skorzystać z nagrań, to na tych nagraniach coś widać, ale nie do końca wiadomo, co.

EuroVelo w gminie Brzesko

Brzescy Radni zdecydowali o przystąpieniu gminy Brzesko do projektu „Budowa tras rowerowych w Małopolsce EuroVelo 4”. Jest to program budowy europejskiej sieci szlaków rowerowych.

Velometropolis – małopolski odcinek trasy EuroVelo 4 ma liczyć ok. 93 km i przebiegać przez teren 12 małopolskich gmin w pięciu powiatach. Na trasie znajdują się m.in. Puszcza Niepołomska, czy muzeum Witosy w Wierz-

chosławicach. W powiecie brzeskim trasa będzie przebiegać przez teren gmin: Brzesko, Borzęcin i Szczurowa.

Trasa będzie przebiegać wzdłuż autostrady A4, głównie drogami serwisowymi, miejscami wchodząc na drogi lokalne. Jak podkreśla burmistrz gmina będzie się starać, aby nasi rowerzyści mieli możliwość włączenia się do trasy w jak najdogodniejszy sposób.

I Kongres Młodzieżowych Rad Małopolski

Młodzi radni z Brzeska brali udział w I Kongresie Młodzieżowych Rad Małopolski, który odbył się w Krakowie 21. oraz 22. kwietnia.

Udział w kongresie wzięło 10 młodzieżowych rad z całej Małopolski, dla których sprawy rówieśników, jak również i wszystkich mieszkańców swoich miast i gmin nie są obojętne. W czasie trwania obrad, młodzież debatowała w czterech panelach.

Na początku młodzi radni wymieniali się swoimi doświadczeniami odnośnie funkcjonowania rad oraz dyskutowali nad tym czy warto tworzyć młodzieżowe rady. Radni z Zakopanego brali udział podczas opracowywania planu rozwoju dla Zakopanego na najbliższe 10 lat, co pokazuje, że punkt widzenia ludzi młodych jest ważny dla władz samorządowych.

Drugi panel dotyczył dostępności oraz częstotliwości korzystania z ośrodków kultury przez młodzież. Statystyki, które przedstawiła Pani Monika Wójcicka z departamentu kultury województwa małopolskiego pokazują, że młodzi ludzie sporadycznie korzystają z takich miejsc jak teatry, muzea czy galerie sztuki. Z tego powodu debatowano nad pomysłami, które pomogły by przybliżyć uczniom polskie dziedzictwo, które w Małopolsce jest tak bogate. Jednym z pomysłów jest zorganizowanie wyjazdów do teatrów, które byłyby dofinansowane przez samorządy lub do muzeów w dni wolne od opłat.

Kolejny temat obrad brzmiał: „Samorząd czy polityka?”. Tutaj młodzież Małopolski definitywnie była przeciw upolitycznianiu młodzieżowych rad jak również i samorządów gminnych czy powiatowych. Jedna z rad podała przykład, w którym radni jednej z opcji politycznych głosowali przeciwko projektowi drugiej opcji, pomimo że dany projekt był korzystny dla mieszkańców, lecz nie było to w interesie tej partii. Jest to smutny obrazek, gdzie górą są prywatne interesy, ponad dobrem mieszkańców. Dlatego młodzież opowiada się za tym, aby w samorządach byli przedstawiciele mieszkańców, a nie opcji politycznych.

Pod koniec obrad zebrani omawiali problem XXI wieku, czyli zanieczyszczenie powietrza. Sposoby walki z tym zagrożeniem wzbudzają wiele kontrowersji m.in. słuszność naciskania

ludzi do zmian pieców węglowych. Młodzi nie mają wpływu na decyzje tego typu. Dlatego skupili się bardziej na doraźnych sposobach walki z popularnym smogiem, m.in. coroczne akcje sadzenia drzew przez mieszkańców, czy dofinansowanie zakupu maseczek antysmogowych.

I Kongres Młodzieżowych Rad Małopolski zakończył się podpisaniem rezolucji przez wszystkie młodzieżowe rady biorące w nim udział. Postulaty zostaną rozesłane do wszystkich władz samorządowych na terenie województwa, jak również do sejmiku wojewódzkiego. Całe wydarzenie odbyło się pod patronatem Radia Kraków oraz TVP 3 Kraków.

Inicjatywa zorganizowania takiego wydarzenia podjęta przez radę z Krakowa oraz chęć uczestnictwa w nim przedstawicieli młodzieży z całej małopolski pokazuje dobitnie, że młodzi ludzie interesują się sprawami ważnymi dla społeczności lokalnej, mają coś w tym temacie do powiedzenia, chcą, aby ich głos został usłyszany. Jest to bardzo dobra wróżba dla Małopolski, że posiada gotową, chętną do pracy na rzecz ogółu młodzież, która już stanowi przyszłość Polski.

Brzeską młodzież reprezentowali przewodniczący Michał Migda, sekretarz Patryk Jaszczyński oraz pani Joanna Barnaś.

MRG

Łącznik usprawni ruch

Według deklaracji Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad już za dwa i pół roku rozpoczęty zostanie remont drogi łączącej Brzesko z Nowym Sączem. Taka zapowiedź padła z ust przedstawicieli GDDKiA podczas spotkania, które 19 kwietnia br. odbyło się w siedzibie Urzędu Miejskiego w Brzesku. Ta inwestycja spowoduje między innymi to, że z ronda położo-

nego w centrum brzeskiej obwodnicy raz na zawsze znikną korki.

Podczas kwietniowej konferencji mowa była o opracowaniu kilku koncepcji dotyczących nowego przebiegu remontowanej drogi. O jego ostatecznym kształcie zadecydują konsultacje, do których inwestor zaprosi mieszkańców poszczególnych miejscowości. Wstępny projekt zakłada poprowadzenie łączni-

ka pomiędzy drogami K 94 (Kraków-Rzeszów) a K 75 (Brzesko-Nowy Sącz).

Przetarg mający wyłonić wykonawcę dokumentacji projektowej już został zakończony. Przedstawiciele GDDKiA zapewniają, że prace związane z budową łącznika zakończone zostaną jesienią 2021 roku. Powstać ma licząca nieco ponad trzy kilometry droga, która swój początek będzie mieć na wysokości ronda usytuowanego na granicy Brzeska z Jasieniem, a jej koniec umiejscowiony będzie w okolicy ulicy Cesarski Gościńiec w Okocimiu. **PRUD**

Ostatnie pożegnanie

*„I tylko po nas zostanie coś,
co wciąż w życiu powraca
wielka, największa miłość
i prostsza, najprostsza praca”*

4 maja w wieku 61 lat odszedł **Wiesław Pukal**, ceniony brzeski przedsiębiorca, brzeszczanom znany głównie jako właściciel firmy Proster. Nabożeństwo żałobne odbyło się 6 maja w kościele Miłosierdzia Bożego w Brzesku. Zmarłego pożegnała rodzina, przyjaciele, znajomi, pracownicy oraz wszyscy ci, którzy zechcieli towarzyszyć mu w ostatniej drodze.

Wiesław Pukal zostanie zapamiętany jako dobry człowiek, ojciec rodziny i wymagający, ale sprawiedliwy szef. Z pokorą podchodził do życia i sukcesów, których niewątpliwie ma na swoim koncie bardzo wiele. Jego motem na zawsze pozostało: „jeść małą łyżką, ale cały czas”. Proster w ciągu ponad 30 lat, z małej rodzinnej firmy stał się jednym z bardziej znanych zakładów pracy w Polsce i za granicą. Jego pracownicy wykonywali zlecenia na terenie całego kraju, w większości państw Europejskich, a także w Azji, Afryce, Ameryce Środkowej i Południowej. Wiesław Pukal był człowiekiem, który uwielbiał wyzwanie. Inaczej nie podjąłby się założenia firmy w czasach, które nie były przyjazne dla młodych przedsiębiorców. Miał jednak wsparcie kochającej żony, wrodzony optymizm i wiarę we własne możliwości. Dzięki odwadze, konsekwencji determinacji i zaufaniu do ludzi wspólnie odnieśli sukces. W 2015 roku, przy okazji obchodów 30-lecia firmy Proster Wiesław Pukal tak napisał we wstępie do okolicznościowego albumu: „Na wizerunek i wyniki firmy pracuje się cały czas.

Nie wystarczy pojedyncze działanie lub jednostkowy skok. Jest to zawsze efekt wielu lat systematycznej pracy. Żeby się rozwijać trzeba mieć zapał i determinację, umieć skupić wokół siebie dobrych ludzi”. I taki właśnie dar przyciągania dobrych ludzi posiadał Wiesław Pukal.

Trudno wymienić wszystkie fundacje i organizacje, które wspierał. Były to m.in. Fundacja Dzieciom „Zdążyć z pomocą”, „Słoneczko”, „Cyrenejczyk”. Współpracował m.in. ze scholą dziecięcą „Ziarenka Nadziei”, klubem sportowym „Jakub” działającym przy parafii św. Jakuba w Brzesku oraz z Miejskim Ośrodkiem Kultury, co roku sponsorując Dni Brzeska i inne kulturalne przedsięwzięcia.

Od samego początku prowadzenia firmy Wiesław Pukal był aktywnym działaczem samorządowym Cechu Rzemieślników oraz Małych i Średnich Przedsiębiorców w Brzesku. Pełnił funkcję Skarbnika Zarządu, a później sekretarza. Za swoją pracę na rzecz Cechu został odznaczony Złotym Medalem im. Jana Kilińskiego.

Lubił podróżować. Odwiedził wiele egzotycznych krajów, zdobył szczyt Kilimandżaro. W wolnych chwilach,

foto: www.brzesko.pl

gdy mógł oderwać się od branżowych publikacji, czytywał literaturę piękną i grał na trąbce. Było to zapewne pozostałością po występach w zespole weselnym, orkiestrze wojskowej oraz browarnianej orkiestrze, znanej dziś jako Miejska Orkiestra Dęta.

Będzie nam na pewno brakować śp. Wiesława Pukala. Zostanie w naszych sercach i w naszej pamięci. Nic już nie zmienimy. Musimy wierzyć „... że to ma sens, że nie trzeba żałować przyjaciół, bo są z nami, choć w innej postaci, a odeszli po to, by żyć i tym razem będą żyć wiecznie”...

red.

Pożegnanie Uli

*Można odejść na zawsze,
by stale być blisko...*

ks. Jan Twardowski

Dwudziestego kwietnia 2017 roku po długiej i ciężkiej chorobie odeszła od nas Urszula Szuba, nauczyciel wychowawca Publicznej Szkoły Podstawowej w Jasieniu, nasza koleżanka i przyjaciółka.

Urszula urodziła się w Jasieniu. Tutaj uczyła do szkoły, tutaj mieszkała, tutaj także, w swojej macierzystej szkole rozpoczęła w 1989 r. pracę jako nauczyciel oddziału przedszkolnego, a następnie jako nauczyciel matematyki.

Była pracownikiem niezwykle zaangażowanym, sumiennym, odpowiedzialnym za efekty własnej pracy, współpracownikiem, na którym można było zawsze polegać. Prowadziła zajęcia pozalekcyjne, przygotowując uczniów do konkursów matematycznych. W konkursach o zasięgu powiatowym, wojewódzkim, a nawet ogólnopolskim jej uczniowie i wychowankowie wielokrotnie odnosili sukcesy. Jako nauczyciel matematyki była wymagająca i sprawiedliwa. Przez wiele lat pełniła funkcję opiekuna Samorządu Uczniowskiego.

Przez kilkanaście lat pracowała jako egzaminator w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie oraz jako przewodnicząca lub członek komisji konkursów matematycznych na różnych szczeblach. Zawsze podejmowała nowe wyzwania, poszukiwała nowatorskich i skutecznych rozwiązań w pracy dydaktycznej i wychowawczej. Potrafiła nawiązy-

wać wspaniałe oraz twórcze relacje zarówno z uczniami, jak i ich rodzicami. Zawsze służyła pomocą i wsparciem, zjednując sobie sympatię i szacunek wielu osób.

Przez niemal trzy dekady wykonywania zawodu nauczyciela, niejednokrotnie udowodniła, że ta praca była jej życiowym powołaniem i pasją. Była piękną postacią, prawdziwym przyjacielem dzieci i młodzieży, rozumiała ich potrzeby, potrafiła z nimi znaleźć wspólny język, mobilizować do pracy i działania. Dla współpracowników i młodzieży pozostała jako pedagog i koleżanka o pięknym umyśle, wrażliwym sercu, która z zaangażowaniem wykonywała swój zawód. Zawsze pozytywnie myślała o świecie i ludziach. Zapamiętamy ją jako serdecznego i dobrego człowieka.

Jako nauczyciel i wychowawca była wielokrotnie nagradzana przez dyrektora szkoły oraz burmistrza Brzeska.

I choć nadejdą następni, być może równie wspaniali nauczyciele, nikt nie potrafi zastąpić tak wspaniałej i niepowtarzalnej osobowości, jaką była Urszula Szuba.

fot. arch. prywat.

Odeszli w kwietniu:

Janusz Talaga (68) – Brzesko
Edward Nowacki (67) – Brzesko
Jerzy Janikowski (62) – Brzesko
Grażyna Stós (71) – Brzesko
Helena Myślińska (97) – Brzesko
Józef Machowski (79) – Brzesko
Zdzisław Rogula (78) – Brzesko
Kazimiera Dadej (69) – Brzesko
Janina Gorczyca (71) – Brzesko
Stefania Świerczek (95) – Jadowniki
Wacław Leś (49) – Jadowniki
Bogusław Kozub (57) – Okocim
Marek Jędrzejczyk (48) – Okocim
Antonina Baran (88) – Okocim
Wiesława Zachara (58) – Okocim
Urszula Szuba (49) – Jasień
Ryszard Rożek (75) – Jasień
Dominika Kania (21) – Bucze
Stanisław Sroga (62) – Bucze
Zofia Bolek (91) – Mokrzyńska
Maria Francuz (95) – Poręba Spyt.
Michał Samek (72) – Poręba Spyt.
Stanisława Wąs (85) – Szczepanów

*„Miłość, pamięć i wspomnienia to skarby,
których nie odbierze nam nawet śmierć”*

Naszej koleżance

Mieczysławie Styce

składamy wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

Siostry Urszuli

Dyrekcja oraz koleżanki i koledzy
z Miejskiego Ośrodka Kultury

Nie taki ten Dwór Straszny

Być może Brzesko jest pierwszym i jedynym w tym kraju miastem liczącym poniżej 20 tysięcy mieszkańców, w którym wystawiono oparte na operze przedstawienie w wykonaniu miejscowych artystów o statusie amatorów. Niewykluczone, że pod tym względem nie ma sobie równych na całej kuli ziemskiej. Z początkiem maja do czekał się premiery realizowany od ponad roku projekt oparty na podstawie „Strasznego Dworu” Stanisława Moniuszki. Trud skupionej wokół Miejskiego Ośrodka Kultury kilkudziesięcioosobowej grupy został nagrodzony tak, jak na to zasłużył – długotrwałą owacją na stojąco.

Śmiało postawię tezę, że instruktorzy Miejskiego Ośrodka Kultury wraz ze współpracującymi z nimi artystami jednego wieczoru uczynili dla polskiej opery więcej niż Bogusław Kaczyński i Jerzy Waldorff, którzy całe swoje życie poświęcili propagowaniu tego rodzaju sztuki. Po tych ponadrocznych przygotowaniach uświadomili sobie, że i zmierzenie się z tak trudną materia-

może zakończyć się pełnym powodzeniem. Świadkom tego historycznego wydarzenia udowodnili natomiast, że opera nie jest sztuką tylko dla wybrańców i koneserów, że jest to propozycja, która ma prawo dotrzeć również do mas.

Twórcy spektaklu wzięli na warsztat operę komiczną o niezbyt skomplikowanej fabule, zawierającą za to kilka doskonale znanych partii solowych, chóralnych i duetów, które śmiało można określić mianem ponadczasowych przebojów szeroko pojętej muzyki. Miło było posłuchać tych szlagierów w wykonaniu śpiewaków, którzy przecież w większości śpiewem na co dzień się nie zajmują, bo lwia część czasu poświęcają pracy zawodowej lub nauce. Warto też było wybrać się na premierę, żeby przekonać się, że młodzi ludzie znani do tej pory raczej z muzycznych inklinacji świetnie radzą sobie także z aktorskimi i choreograficznymi zadaniami (żadne nazwisko tu nie padnie, bo mamy do czynienia z pracą zbiorową). Myślę, że niejednen widz dyskretnie usuwał z policzka niespodziewanie spływającą łzę

wzruszenia, oszłamiony tym, co przeżywał, szczególnie podczas finału. Myślę, że byli też i tacy, którzy za nic mieli dyskrecję i czynili to ostentacyjnie, znacznie też wcześniej, nim zabrzmiały ostatnie takty.

Darujmy sobie szczególne laurki, bo o sukcesie naj-

lepiej świadczy fakt, że dwa dotychczasowe spektakle grane były przy nadkompletach, a podczas drugiego przedstawienia można było na widowni rozpoznać twarze wielu osób, które obecne były już na premierze. Zajrzyjmy raczej za kulisy.

Każdy z uczestników tego przedsięwzięcia nie krył po premierze, że obawiał się o jego końcowe efekty. Zarówno główni pomysłodawcy jak i dyrektor Małgorzata Cuber, która zaakceptowała ten pomysł do realizacji. Tym bardziej, że po drodze zdarzały się rzeczy, których wcześniej nie sposób było przewidzieć. Na szczęście nie brakowało osób i instytucji, które od początku do końca lub na poszczególnych etapach twórczej pracy, wspierały ten projekt. Między innymi firma Zasada Trans Spedition, która sponsorowała przejazd na warsztaty artystyczne całego zespołu aktorów, śpiewaków i tancerzy w Ochotnicy Górnej. Projekt wymagał zapewnienia wystarczającej ilości kostiumów i mikrofonów. Tutaj z pomocą przyszli Jadowniczanie i Krakowiaczy Ziemi Brzeskiej, a także Mościcka Fundacja Kultury, Gminny Ośrodek Kultury w Wojniczcu, Centrum Kultury w Gnojniku, tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego oraz Olga Lenart.

Po raz pierwszy w historii MOK-u do organizowanego przez tę instytucję przedsięwzięcia zaangażowana została 20-osobowa orkiestra złożona ze studentów krakowskiej Akademii Muzycznej. Pierwsza próba z udziałem tej orkiestry miała miejsce na cztery dni przed premierą (wcześniej wspomagano się podkładami muzycznymi). Inagle okazało się, że wszystko wróciło do punktu wyjścia. Trzeba tutaj jednak oddać wielki szacunek wszystkim artystom, którzy nie przestraszyli się ogromu pracy, jaki czekał ich przez te ostatnie cztery dni, podczas których właściwie w budynku RCK-B kocz-

wali. Opłacało się – tak śmiało mogą powiedzieć zarówno wykonawcy jak i widzowie. Wszystko wskazuje na to, że przedstawienie, które na początku maja miało swoją premierę, na długo zagości na MOK-owskich plakatach. Kolejny spektakl w Brzesku zaplanowany jest na 28 maja, następne już po wakacjach. Tymczasem w kolejce ustawiają się ośrodki kultury z innych miejscowości, których dyrektorzy chętnie przeniesliby to widowisko na swoje sceny. Tyle zza kulis.

Jeżeli w najbliższym czasie Opera Krakowska zanotuje niespotykany wcześniej wzrost zainteresowania swoim repertuarem – a mniemam, że tak się stanie – będzie to w du-

żej mierze zasługa najnowszego brzeskiego projektu. Jeśli jednak tak nie będzie – wszystko jest możliwe – oznaczać to będzie, że wzrasta zainteresowanie propozycjami Miejskiego Ośrodka Kultury w Brzesku. Tym bardziej, że – to również pozakuluarowa informacja – już rodzi się kolejny szaleńczy projekt. Wodewil usytuowany w międzywojennej War-

szawie. Tymczasem nie bójmy się Straszego Dworu.

Waldemar Pączek, fot. kolor

STRASZNY DWÓR

Spektakl na podstawie
opery Stanisława Moniuszki
z librettem Jana Chęcińskiego

Premiera – 2 maja 2017
Regionalne Centrum Kulturalno-Biblioteczne

OBSADA:

MIECZNIK – Andrzej Gicala

CZEŚNIKOWA – Bernadeta Woźniak

HANNA – Małgorzata Nawrot/Aleksandra Kaim

JADWIGA – Katarzyna Szlachta

ZBIGNIEW – Krzysztof Musiał

STEFAN – Tomasz Mika

MACIEJ – Janusz Duda

SKOŁUBA – Wojciech Rosa

PAN DAMAZY – Przemysław Borc

STARSZA NIEWIASTA – Ewelina Stępień

ZESPÓŁ WOKALNY: Julita Ciuruś, Emilia Gawenda, Emilia Guzek, Aleksandra Kaim, Maria Mikołajek, Daria Nalepa, Małgorzata Nawrot, Michał Bobak, Piotr Kopacz, Jakub Kurowski, Franciszek Podłęcki

ZESPÓŁ TANECZNY: Anna Bant, Katarzyna Gawenda, Natalia Gutowicz, Klaudia Klimek, Jagoda Krzywda, Daria Legutko, Aleksandra Matek, Magdalena Okas, Grazia Pappalardo, Krystian Czesak, Adrian Hebda, Radosław Kraj, Michał Migda, Maciej Okas, Jarosław Tabor, Paweł Wąs

**ARTYSTOM TOWARZYSZY ORKIESTRA KAMERALNA
POD BATUTĄ BARTOSZA STANISZEWSKIEGO**

NAGŁOŚNIENIE i ŚWIATŁA: Roman Florczak, Konrad Wójcik, Sławomir Zajac **OPRACOWANIE MUZYCZNE:** Krzysztof Musiał **CHOREOGRAFIA:** Angelika Zajac, Krystian Czesak **REŻYSERIA:** Ewelina Stępień

Koncert charytatywny w Brzesku

22 maja w Miejskim Ośrodku Kultury w Brzesku odbędzie się koncert charytatywny zespołu muzyki klezmerskiej Jarmuła Band z Krakowa. Bardzo się cieszymy, że ten znany i ceniony zespół, który dużo koncertuje zarówno w Polsce, jak i poza granicami kraju, będzie grał dla brzeszczan. Wszystkie pieniądze uzyskane ze sprzedaży biletów na ten koncert będą przeznaczone na odbudowę pomnika brzeskich Żydów rozstrzelanym na cmentarzu żydowskim następnego dnia po likwidacji getta we wrześniu 1942 roku. Ponieważ w tym roku mija

Plakat koncertu zespołu Jarmuła Band

75. rocznica likwidacji getta w Brzesku, chcielibyśmy w szczególny sposób uczcić tę datę. Mamy nadzieję, że uda nam się odbudować ten pomnik przed kolejnym Marszem Pamięci, który odbędzie się w tym roku w niedzielę 17 września.

A oto co wydarzyło się w Brzesku prawie 75 lat temu. Historia ta została opowiedziana przez Panią Janinę Kaczmarowską. Pani Janina 24 maja kończy 103 lata, ale nadal bardzo dobrze pamięta wszystkie wydarzenia z czasów wojny. „To było już w 1942 roku, następnego dnia po likwidacji getta. Widziałam to na własne oczy. Patrzyłam przez okno, kiedy esesmani prowadzili ulicą 17 Żydów. Była tam rodzina Klingerów. (Pani Janina pomogła chłopcu z tej rodziny, Jankowi, dostać się z Brzeska do Bochni, to jest osobna historia, zapisana i opublikowana przez Pana Jacka Filipa 30 kwietnia 2016 roku na stronie www.brzesko.ws - A.B.). Ojca w tym dniu zastrzelili - zamordowano go, kiedy był zmuszony wyjść ze swojej kryjówki. Ale matka z córką szły razem w tej grupie, trzymając się za ręce. Dziewczyna miała chyba z 15 lat. Jankowi udało się uciec, przez cały dzień chował się w ustępie przy tej kamienicy, gdzie wtedy mieszkałam. A wieczorem przyszedł do mnie. To on opowiedział mi o tym, jak odnaleziono ich kryjówkę, jak ojciec wyszedł jako pierwszy i od razu został zastrzelony

Pani Janina Kaczmarowska opowiada o egzekucji Żydów we wrześniu 1942 r.

na ich oczach. Wszystkich ukrywających się w mieście Żydów wyłapano i przyprowadzono na jedno podwórko gdzieś w okolicach ul. Berka Joselewicza. Po kilku godzinach musieli pod konwojem iść na cmentarz przy ul. Czarnowiejskiej”.

O tym, jak Żydzi, przewidując ostateczną likwidację brzeskiego getta, desperacko próbowali ukryć się, budując kryjówki w getcie, wspomina też w swoich zeznaniach złożonych w 1945 roku, Felicja Schaeffler, której udało się uciec z getta na początku sierpnia 1942 roku: „Potworne warunki mieszkaniowe w getcie. Brud, ciasnota, kłótnie i ciągła panika, Budowano kryjówki, wrywano deski z podłóg i kopano podziemne przejścia...” (cyt. na podstawie

Miejsce pochówku rozstrzelanych Żydów, gdzie ma być odbudowany pomnik

oryginału świadectwa w archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie).

Natomiast o tym, co wydarzyło się na cmentarzu, opowiedział Pani Kaczmarowskiej kilka dni później Pan Bernacki, który mieszkał w już nieistniejącym domu naprzeciwko cmentarza żydowskiego. Pan Bernacki wiedział egzekucję Żydów ze strychu swojego domu. „Doprowadzono ich wszystkich na cmentarz, gdzie był już wykopany głęboki dół. Kazano im się rozebrać do naga, złożyć swoje ubrania w jednym miejscu. Musieli ustawić się przed tym dołem. Niemcy strzelali każdemu w tył głowy, tak że ciała padały wprost do dołu. Później go zakopano...”

Nie wiem, czy można sobie wyobrazić, co czuła matka trzymając za rękę swoją 15-letnią córkę w drodze na egzekucję? Co czuli ci ludzie, stojąc nago przed wykopanym dołem?

Nie możemy zmienić przeszłości, ale możemy zachować pamięć o tych ludziach, i przez to – przywrócić odebraną im godność.

Na cmentarzu żydowskim przy ul. Czarnowiejskiej jest miejsce, na którym jeszcze do początku lat 60 XX wieku znajdował się pomnik ku czci pomordowanych. Chcemy go odbudować. Już przeprowadzono badania georadarowe, które potwierdziły, że w tym miejscu znajduje się grób masowy. Znany brzeski plastyk, Damian

Styrna, nieodpłatnie wykona projekt pomnika. Profesor Jonathan Webber z Uniwersytetu Jagiellońskiego pomoże ułożyć napis w języku hebrajskim. Mam nadzieję, że podczas koncertu charytatywnego uda nam się uzbierać pieniądze na jego odbudowę.

Serdecznie zapraszamy wszystkich Państwa na koncert 22 maja. Pan Dov Landau - chyba już jedyny były mieszkaniec Brzeska ocalały z Holocaustu – też będzie z nami. Przywróćmy razem pamięć o ludziach, którzy byli w tak bestialski sposób zamordowani 75 lat temu. Nie zostawili po sobie potomków. Kto o nich będzie pamiętał, jeżeli nie my?

Anna Brzyska

OGŁOSZENIE

Nowo powstałe Muzeum Regionalne w Brzesku poszukuje eksponatów związanych z przedwojenną społecznością żydowską miasta.

Pan Herman Goldberger ze Stanów Zjednoczonych, potomek cadyka Arie Leibusza Lipschitza z Brzeska, pochowanego na tutejszym cmentarzu żydowskim jest gotów zakupić owe pamiątki i przekazać je do muzeum.

Zainteresowanych prosimy o kontakt – Jerzy Wyczesany, Miejski Ośrodek Kultury w Brzesku, pl. Targowy 10, pok. 12, tel. 146849660 (64)

Rozstrzygnięcie konkursu na Pisanekę Ludową

W Regionalnym Centrum Kultu-rzalno-Bibliotecznym 24 kwietnia odbyło się uroczyste wręczenie nagród zwycięzcom w Konkursie na Pisanekę Ludową i Plastykę Obrzędową. Organizatorem tradycyjnego, świątecznego konkursu adresowanego do dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych był Miejski Ośrodek Kultury w Brzesku.

Jak co roku wyłonienie zwycięzców nie było łatwe, ponieważ jury ocenić musiało blisko sto wspaniałych ozdób wielkanocnych. Wszystkie prace konkursowe wykonane przez dzieci i młodzież z całej gminy Brzesko można było podziwiać w holu RCKB.

Okolicznościowe dyplomy oraz nagrody książkowe otrzymali: Maja Jarek - PSP Szczepanów, Lena Bryniak - PSP2 Brzesko, Franciszek Bochenek PSP2 Brzesko, Zuzanna Węgrzyn – PSP Mokrzyńska, Emilia Kuciel – PSP Mokrzyńska, Nie-

publiczne Przedszkole „Stacyjkowo” w Jasieniu, Zofia Świerczek – PSP2 Jadowniki, Karol Stanuch - PSP2 Jadowniki, Koło Plastyczne „Kolorowe Kredki” - PSP2 Jadowniki, Koło Plast. „Plastuś” - PSP2 Jadowniki, Katarzyna Pasula – PG Jadowniki, Anna Malinowska – PG Jadowniki, Karolina Gnyla - PG2 Brzesko, Klaudia Madej – PG2 Brzesko, Katarzyna Żurek - LO Brzesko, Gabrysia Kołodziej - Koło Plastyczne MOK, Eleonora Kocot – Koło Plastyczne MOK, Wiktoria Garlacz - Koło Plastyczne MOK, Faustyna Sowa - Koło Plastyczne MOK.

red. fot. kolor

foto: B. Kądziołka

Talenty Małopolski

28 kwietnia br. w Domu Ludowym w Jadownikach przeprowadzone zostały powiatowe eliminacje XXX Małopolskiego Festiwalu Form Muzycznych i Tanecznych „Talenty Małopolski 2017” zorganizowane przez Urząd Miejski w Brzesku, Miejski Ośrodek Kultury oraz Radę Sołecką wsi Jadowniki. Koordynatorem eliminacji był Michał Krzywda. Jury w składzie: Paulina Karp, Karolina Leszko, Adrian Kulik (przewodniczący) postanowiło za-

kwalifikować do finału wojewódzkiego Katarzynę Gawendę i Darię Reczek (obie Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 Brzesko) oraz Kingę Gurgul (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dębnie)

i Karolinę Płanetę (Dębno), a także zespoły taneczne HOP Junior i HOP Dance reprezentujące brzeską Akademię Ruchu LIBRA oraz zespół taneczny BŁYSK (Centrum Kultury w Gnojniku) i solistkę Julię Kamińską (Dębińskie Centrum Kultury). Finał wojewódzki odbędzie się 19-20 maja w Dobczycach.

WALP

fol. K. Wójcik

IV Konkurs wokalny

23 kwietnia rozstrzygnięto IV Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Z. Noskowskiego organizowany przez Miejski Ośrodek Kultury i Urząd Miejski w Brzesku. Partnerem wydarzenia była brzeska szkoła muzyczna. W konkursie wzięło udział 23 uczestników m.in. z Brzeska, Bochni, Krakowa, Domosławic, Poznania. W trakcie przesłuchań, jury w składzie: dr hab. Maria Seremet-Dziewięcka, prof. Agata Kobierska

i dr Monika Kucińska wyłoniło najlepszych wokalistów, którzy wystąpili przed publicznością w koncercie laureatów.

Laureaci konkursu: **Grupa I, do 12 lat:** I miejsce - nie przyznano, II – Klaudia Sambor (Brzesko), III – Aleksandra Burkowicz (Trzciana), III – Julia Krawczyk (Trzciana), wyróżnienie – Szymon Fabijan (Bochnia), nagroda specjalna za najlepsze wykonanie pieśni Z. Noskowskiego – Klaudia

Sambor. **Grupa II, do 15 lat:** I miejsce - Aleksandra Dzieńska (Brzesko), II – Gabriela Stolińska (Bochnia), III - Aleksandra Pytel (Tarnów), III - Aleksandra Kačka (Kraków), wyróżnienie – Filip Bębenek (Trzciana) **Grupa III, do 18 lat:** I miejsce – Gabriela Świerczek (Kocmyrzów Luborzyca), II – nie przyznano, III – Jan Kubas (Bochnia), wyróżnienie - Antonina Busse (Poznań). Laureaci otrzymali nagrody finansowe ufundowane przez MOK i Urząd Miejski. Patronat nad konkursem sprawował burmistrz Grzegorz Wawryka.

red. fot. kolor

fot. K. Wójcik

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY ZAPRASZA

22 maja, RCKB, godz. 18:00 – Koncert muzyki klezmerskiej w wykonaniu zespołu „Jarmuła Band”.

Dochód z koncertu zostanie przeznaczony na odbudowę pomnika zamordowanych brzeskich Żydów. Bilety w cenie 20zł do nabycia w kasie MOK.

23 maja, RCKB, godz. 17:30 – XV Aukcja Prac uczestników WZT w Brzesku.

28 maja, RCKB, godz. 18:00 – Straszny Dwór – Opera Stanisława Moniuszki w wykonaniu grupy teatralnej działającej przy MOK.

Bilety w cenie 20zł do nabycia w kasie MOK.

30 maja, RCKB, godz. 9:00 – IV Przegląd Piosenki Dziecięcej

Teatralne Lustra po raz szósty

Od 9-11 maja w Regionalnym Centrum Kulturalno Bibliotecznym w Brzesku odbywały się szóste już Konfrontacje Teatrów Dzieci i Młodzieży „Teatralne Lustra”. Festiwal prezentuje dokonania „młodego teatru” subregionu tarnowskiego, którego celem jest ukazanie różnorodnych form wypowiedzi teatralnej, inspirowanie do poszukiwań oryginalnych form pracy twórczej, tworzenie przestrzeni wymiany doświadczeń instruktorów i animatorów kultury oraz nominacja zespołów do udziału w finale Festiwalu Teatrów Dzieci i Młodzieży BAJDUREK w Nowym Sączu. Uczestnikami Teatralnych Luster są dzieci i młodzież w wieku szkolnym, zaangażowane w działalność teatralną, kochające teatr, szukające w nim drogi rozwoju i realizacji pasji, jak również twórczy nauczyciele i instruktorzy, kreujący dziecięce środowisko teatralne.

Patronat honorowy nad wydaniem objęli: Burmistrz Brzeska Grzegorz Wawryka i Starosta brzeski Andrzej Potępa.

Organizatorem było Małopolskie Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu – Biuro Organizacyjne w Tarnowie wraz z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Brzesku, a partnerem Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku.

Przez trzy dni na scenie RCKB zaprezentowało się 26 zespołów teatralnych. Czterystu młodych artystów oceniali konsultanci w składzie: Ziuta Zającówna – aktorka, reżyserka, wykładowca PWST w Krakowie, Jacek Milczanowski – aktor, reżyser i scenarzysta oraz Bogdan Słomiński – aktor. Nagrodę główną – Diamentowe Lustro przyznali jurorzy zespołowi teatralnemu GALIMATIAS ze Szkoły Podstawowej w Żabnie za spektakl Baśń o stalowym jeżu

Nagrody otrzymały zespoły: FIGIELEK Zespół Szkolno-Przedszkolny w Maszkienicach, STONOGA Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Brzesku, MISZMASZ Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika w Brzesku, KAGA-

MI MAŁE Szkoła Podstawowa nr 8 w Tarnowie, KRACH (gr. starsza) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wielkiej Wsi, TUP Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Teatralnych w Tarnowie

Do udziału w spotkaniu finałowym XXXII Festiwalu Teatrów Dzieci i Młodzieży BAJDUREK w Nowym Sączu nominowane zostały zespoły: KAGAMI MAŁE Szkoła Podstawowa nr 8 w Tarnowie za spektakl „Dziób w dziób”, GALIMATIAS Szkoła Podstawowa w Żabnie za spektakl „Baśń o stalowym jeżu”. Pozostałe grupy teatralne wyróżniono. Wszystkie zespoły otrzymały nagrody pieniężne oraz czekolady od sponsora, którym była firma Wawel S.A.

Projekt finansowo wsparli: Starostwo Powiatowe w Brzesku i Urząd Miejski w Brzesku. Głównym sponsorem wydarzenia była firma cukiernicza Wawel S.A. Pozostali sponsorzy to: piekarnia Ziarno Jan Winiarski, piekarnia pani Marii Halik oraz cukiernia Czudecki państwa Stefków.

Patronat medialny objęły: Radio RDN Małopolska, BIM – Brzeski Magazyn Informacyjny i portal brzesko.pl.

red. fot. kolor

W „trójce” recytowali wiersze poetów

25 kwietnia 2017 roku w Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 w Brzesku odbyła się piętnasta edycja Międzyszkolnego Konkursu Recytatorskiego „Perły Regionu”. Celem przedsięwzięcia jest promowanie oraz popularyzowanie twórczości poetów pochodzących z Brzeska i okolic.

Konkurs adresowano do uczniów klas IV – VI szkoły podstawowej, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Zadaniem uczestników było zaprezentowanie utworu jednego z poetów: Haliny Biernat, Bogumiły Martyny Piekarcz, Antoniny Radziędy, Tadeusza Puzi, Anny Gaudnik, Heleny Kural, Bogusławy Młynarczyk, Dariusza Dzierwy, Agaty Olejnik, Moniki Jawor, Dagmary Madej oraz Haliny Sułek – Kobieli. Wyjątkowość konkursu podkreśla to, że umożliwia on odkrywanie kolejnych talentów poetyckich, które skrywa Ziemia Brzeska. Podczas tegorocznej edycji recytowali swoje teksty: Karolina Władka z PSP w Mokrzykach, Patrycja Niedojadło z PG nr 1 w Brzesku i Fran-

ciszek Podłęcki z ZSP nr 1 w Brzesku.

W etapie międzyszkolnym wzięło udział 32 uczniów z 11 szkół. Spośród wszystkich uczestników komisja w składzie: Maria Marek – emerytowany dyrektor PiMBP w Brzesku, Karina Legutek - dyrektor PiMBP w Brzesku oraz Alicja Koźmińska – kierownik Biblioteki Pedagogicznej w Brzesku wyłoniła zwycięzców.

Po części konkursowej młodzi recytatorzy wzięli udział w spotkaniu z „Perłami Regionu”. Najpierw wysłuchali wspomnień poetów reprezentujących różne generacje. Następnie uczniowie zadawali poetom pytania. Młodzież interesowało skąd twórcy czerpią natchnienie, czy pamiętają swój pierwszy tekst, co wpływa na nastrój wiersza, czy potrafią coś ułożyć na zamówienie. Ponadto wszyscy uczestnicy spotkania obejrzel fragment filmu z zeszłorocznej wizyty w domu najdłuższej szlifowanej przez czas perły – Haliny Biernat, która 29 marca 2017 r. skończyła 100 lat.

Szczególną niespodzianką jak i po-

dziękowaniem za trud pisania oraz interpretowania poezji i dla twórców, i dla recytatorów był ich wspólny udział w przedstawieniu pt. „Śnieżka”, przygotowanym z okazji Światowego Dnia Książki. Wystąpili w nim nauczyciele, rodzice i uczniowie PSP nr 3 w Brzesku.

Konkurs Recytatorski „Perły Regionu” na dobre wpisał się w pejzaż kulturalny Brzeska. Zainicjowany w 1998 roku przez Dorotę Wójcik i Renatę Burdak, od 2002 kontynuowany w formie międzyszkolnej, wciąż cieszy się niesłabnącą popularnością wśród uczniów i nauczycieli. Zainteresowanie konkursem co roku jest bardzo duże, co dowodzi, że spuścizna literacka twórców regionu jest atrakcyjna dla młodych czytelników.

Lista laureatów XV Konkursu Recytatorskiego „PERŁY REGIONU”

Klasy czwarte: I miejsce - Julia Kuta PSP2 Brzesko, II miejsce - Aleksandra Pajor PSP Gnojnik

III miejsce - Nadia Kita PSP2 Brzesko i Amelia Koczwarą PSP2 Jadowniki

Klasy piąte: I miejsce - Julia Strojny PSP2 Brzesko, II miejsce - Rozalia Zelek PSP3 Brzesko, III miejsce - Amelia Kural PSP2 Brzesko i Gabriela Welna PSP Okocim

Klasy szóste: I miejsce - Anna Zych PSP3 Brzesko, II miejsce - Aleksandra Dzieńska PSP2 Jadowniki, III miejsce - Aleksandra Piętał PSP Mokrzyńska, wyróżnienie - Nikola Woźniak PSP Okocim

Klasy gimnazjalne i ponadgimnazjalne: I miejsce - Franciszek Podłęcki ZSP1 Brzesko, II miejsce - Patrycja Wieczorek PG1 Brzesko, III miejsce - Patrycja Niedojadło PG1 Brzesko.

PSP nr 3 w Brzesku

foto: PSP3

W Bibliotece

6 kwietnia 2017 roku w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Brzesku odbyła się lekcja regionalna „Turystyka i zabytki powiatu brzeskiego”, w której uczestniczyła młodzież PG nr 1 w Brzesku. Młodzież podzielona na grupy pracowała nad mapą konkretnej gminy, na której oznaczała najciekawsze miejsca, zabytki itp., które szczególnie poleca, by odwiedzić i zobaczyć w poszczególnych gminach powiatu brzeskiego. Na zakończenie każda z grup prezentowała przygotowaną mapę.

7 kwietnia uczniowie Publicznego Gimnazjum w Gnojniku wzięli udział w świątecznych warsztatach, które

oraz „wyłonienie najlepszych czytelników wśród uczniów szkół podstawowych”. W półfinałowych zmaganiach w brzeskiej Bibliotece uczestniczyło 12 drużyn. W kategorii klas 1-3 rywalizowało siedem drużyn z Sufczyzna, Porąbki Uszewskiej, Czchowa, Radgoszczy, Koniuszy, Przyborowa oraz Wojakowej, a w kategorii klas 4-6 pięć drużyn z Sufczyzna, Porąbki Uszewskiej, Radgoszczy, Przyborowa i Wojakowej. Dzieci młodsze rozwiązywały test, który dotyczył książki Bronisławy Ostrowskiej „Bohaterki miś”, zaś starsze odpowiadały na pytania przygotowane na podstawie lektury „Tomka na Czarnym Łądzie” Alfreda Szklarskiego. Finał odbędzie się w Katowicach w sobotę 27 maja br., podczas „VI Wielkiej Zabawy Rodzinnej”.

Co nowego w Oddziale dla Dzieci...

Bibliotekę odwiedziły przedszkolaki z Niepublicznego Przedszkola Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP NP. Naszymi gośćmi byli też najmłodszy uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Brzesku. W czasie spotkania dzieci zapoznali się z tradycjami i zwyczajami związanymi ze Świątami Wielkanocnymi.

Odbywały się też spotkania z cyklu „Byli sobie wynalazcy”. Ich uczestnikami byli uczniowie ze świetlicy Publicznej Szkoły Podstawowej nr 3. Podczas zajęć zostały przedstawione sylwetki wielkich wynalazców i ich osiągnięcia.

Odwiedzili nas również uczniowie klas 3 z Publicznej Szkoły Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Biadolinach Szlacheckich oraz przedszkolaki. W trakcie wizyty nasi

fol. PiMBP

poprowadziła Iwona Tomasik z Filii naszej Biblioteki w Mokrzykach.

12 kwietnia zakończyły się bezpłatne warsztaty komputerowe organizowane przez Dział Multimedialny. Zajęcia odbywały się w każdą środę przez sześć tygodni od 8 marca do 12 kwietnia. Uczestnicy zapoznali się z podstawami obsługi komputera, edycją tekstu, jak również z praktycznym zastosowaniem Internetu.

21 kwietnia 2017 r. odbył się półfinał ogólnopolskiego konkursu czytelniczego „Wielka Liga Czytelników”, którego organizatorem jest Stowarzyszenie Wielka Liga w Katowicach. Celem konkursu jest „tworzenie mody na czytanie wśród rodzin”

Brzeska Biblioteka wzięła udział w ogólnopolskiej akcji społeczno-edukacyjnej „Żonkile” organizowanej przez Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, której celem jest przywrócenie pamięci o powstaniu w getcie warszawskim. W ramach akcji „Żonkile” 25 kwietnia 2017 r. odbyła się lekcja historyczna z okazji obchodów 74. rocznicy wybuchu Powstania w Getcie Warszawskim. W zajęciach wzięli udział uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Brzesku. Celem lekcji było przypomnienie wydarzeń, poznanie bohaterów powstania warszawskiego oraz dylematów, z jakimi 74 lata temu zetknęli się młodzi powstańcy.

goście mieli okazję uczestniczyć w lekcji bibliotecznej z cyklu „Biblioteka jakiej nie znamy”, podczas której poznały zasady funkcjonowania naszej biblioteki.

21 i 25 kwietnia przedszkolaki z Publicznego Przedszkola nr 9 im. Marii Kownackiej i Publicznego Przedszkola nr 4 im. Jana Brzechwy w Brzesku uczestniczyły w ekologicznym spotkaniu z okazji „Światowego Dnia Ziemi”. Te zajęcia edukacyjne miały na celu uświadomienie najmłodszym, jak dbać o nasze środowisko.

Kolejni goście naszego Oddziału to dzieci z Publicznego Przedszkola w Biesiadkach. To spotkanie związane było z dziedzictwem kulturowym regionu, miało przybliżyć przedszkolakom

historię ich miejscowości i okolic.

W kwietniu nasi stali goście – Przedszkole Specjalne „Król Maciuś Pierwszy” z Brzeska – zaprosili Oddział dla Dzieci do siebie. W czasie odwiedzin poprowadzone zostały zajęcia pt. „Mieszkańcy wiejskiej zagrody”, które przybliżyły uczestnikom spotkania gatunki zwierząt hodowanych w gospodarstwach.

W najbliższym czasie w Oddziale dla Dzieci... zapraszamy, jak co roku, przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych do udziału w majowych spotkaniach z cyklu Brzeskie Dni Książki. Do zobaczenia w Bibliotece!

PiMBP, fot. kolor

fot. PiMBP

Regionalne spotkania literackie

26 kwietnia 2017 r. w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Brzesku miało miejsce kolejne spotkanie w ramach cyklu Regionalne spotkania literackie. Tym razem gościem brzeskiej Biblioteki była Halina Sułek - Kobiela, lekarz-pediatra a także poetka. Od lat jest związana z Bochnią, obecnie mieszka i pracuje w Brzesku. Jej dotychczasowa twórczość poetycka została opublikowana w trzech tomikach wierszy: *Musztarda po obiedzie*, *Co w trawie piszczy* i *Opowieści zmyślane*.

W trakcie spotkania publiczność mogła usłyszeć wiersze w wykonaniu nie tylko samej autorki. Wspólnie z nią czytali: Zofia Sitko i Jerzy Turek. Niektóre utwory jak *Uroda czasu*, *Strata* czy *Wyprzedaż* zyskały własną aranżację muzyczną dzięki Januszowi Stryjskiemu i Krzysztofowi Lelkowi, którzy zadbali o oprawę muzyczną całego wieczoru, wykonując również utwory z repertuaru Czesława Niemena czy Skaldów.

Rytm spotkania, podobnie jak tomiku *Co w trawie piszczy* autorka podporządkowała porom roku, a prezentowane wiersze, pełne optymizmu i humoru zapewniły publiczności radośny nastrój tego wieczoru.

PiMBP, fot. kolor

fot. PiMBP

Rozpoczęcie sezonu motocyklowego

30 kwietnia na wzgórzu Bocheń w Jadownikach rozpoczęto sezon motocyklowy oraz obchody motocyklowego Święta Flagi. Głównym organizatorem wydarzenia był klub Honorowych Dawców Krwi „MotoJadowniki”, a impreza miała charakter charytatywny. Organizatorzy zbierali fundusze na rehabilitację 15-letniej Klaudii Madej – mieszkanki Jadownik.

Otwarcie sezonu rozpoczęło się o godzinie 11:30 mszą św. koncelebrowaną przez ks. Norberta Sadko i ks. Mariusza Florka. Przez cały czas trwania imprezy prowadzona była loteria fantowa, sprzedaż ciast przygotowanych przez mamy uczniów Publicznego Gimnazjum w Jadownikach i Koło Gospodyń Wiejskich z Jadownik oraz aukcje prowadzone przez Wojtkę Podlesia - członka HDK MotoJadowniki i Krzysztofa Bigaję – kierownika Biura Promocji UM. Cały dochód z tych akcji został przekazany na konto fundacji AUXILIUM, której podopieczną jest Klaudia. W sumie udało się zebrać ponad 25 tysięcy złotych.

Na Bocheńcu działał w tym dniu również mobilny punkt poboru krwi, gdzie zgłosiło się 39 krwiodawców, którzy oddali łącznie ponad 17 litrów krwi.

Organizatorzy przygotowali dla przybyłych gości liczne atrakcje m.in.: pokaz gaszenia olejów spożywczych w wykonaniu strażaków OSP Biesiadki, czy pożarniczy tor przeszkód dla najmłodszych obsługiwany przez druhową OSP Jadowniki. Dużym zainteresowaniem cieszył się koncert Marka Piekarczyka, który znany jest głównie jako wokalista TSA i juror programu telewizyjnego „The Voice of Poland”. Wydarzenie wsparli również uczestnicy programu „MasterChef”, którzy przygotowali grochówkę dla przybyłych gości. Na motocyklowe rozpoczęcie sezonu przybyli również na rowerach członkowie fundacji „Nie-widomi na tandemach”.

Sponsorami wydarzenia byli: burmistrz Brzeska Grzegorz Wawryka i Urząd Miejski w Brzesku, starosta Andrzej Potępa, Rada Sołectwa Jadowniki, motocykliści z klubu HDK MotoJadowniki, Paweł Leś Wypożyczalnia sprzętu budowlanego i ogrodniczego Brzesko, Wiesław Piasecki – Elektro Szyld – pracownia reklamy Brzesko, Bogdan Cebula, Małgorzata i Grzegorz Augustyn, Katarzyna i Tomasz Machowscy, Agnieszka i Więnczyśław Kamińscy, FHU Jacek

Dadej; Monika i Jacek Dadej, Monika i Piotr Stypka, F.M SERVICE Filip Makuch – Serwis Motocyklowy – Dzewin, Firma Handlowo – Usługowo Produkcyjna Niko- Marcin Popiela Jadowniki, Szymon Myrlak – MYRLAND Przyborów, PLASTBUD SP. Z O.O. – Producent Okien Aluminiowych Bochnia, Opona Felga.Pl Wiesław Gierak, Markus Gierak Dystrybutor Opon i Felg Samochodowych Bochnia, SEVE Sp. Z O.O. – Autoryzowany Dealer Maszyn Budowlanych- Sprzedaż i Wynajem Niepołomice, P.P.U.H. REGAMET Sp. Jawna – Producent Blach Dachowych Filia Bochnia, Firma MEBLUX Piotr Piotrowski – Autoryzowany Dystrybutor Akcesoriów oraz Płyt Meblowych Bochnia, Apteka VITA Danuta i Franciszek Krupowie Jadowniki, MEGAMOT Mieczysław Hebda Borzęcin, Grupa Grodny – Jadowniki, Gminne Centrum Kultury w Szczurowej i w Borzęcinie, P.W. „MAY – MAT” Stanisław Matys, Ewa Matys Sp. J. Szczepanów, www.ksiegarnia.piotrskarga.pl, ARCOM sp.j. Rzezawa, F.H.U. GŁADYSZ I SYNOWIE Dealer VW Tarnów/ Zgłobice, Marcin Pabjan – Centrum Ubezpieczeń i Finansów „PARTNER” Brzesko, Foto Lambert Cyfrowe Laboratorium Fotograficzne Brzesko, Fundacja Largo Wieliczka, Drukarnia Profit Media – Bochnia, „Dotcom” S.C. Firma Handlowo – Usługowa, Szymon Bączek Ireneusz Mleczko Brzesko, Elżbieta i Marcin Chamielec, Bożena i Grzegorz Serafin, Studio Tatuażu artystycznego TOTU – Marzena Hardek Bochnia, AUTO.TK TOMASZ KURAL Dębno, „HUZAR” Stacja Paliw, Restauracja, Hotel, Kasacja Pojazdów- Sokołowice.

GH

Straszny Dwór

foto B. Kędziolka

Teatralne Lustra

foto MOK

foto. B. Kądziołka

ŚWIĘTA

foto. B. Kądziołka

foto. M. Kojfts

MAJOWE

fol. B. Kądziołka

Konkurs Wokalny

fot. K. Wójcik

Ozdoba Wielkanocna

fot. B. Kądziołka

fot. M. Dadej

Sekcja pływacka BOSiR

fot. PiMBP

W Bibliotece

fot. B. Kądziołka

Sportowa Gala

Międzynarodowy Dzień Książki w ZSP nr 2

23 kwietnia 2017 roku w 100 krajach na całym świecie obchodzono Międzynarodowy Dzień Książki. Po raz pierwszy zorganizowano go w 1995 roku z inicjatywy Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury UNESCO. Dzień ma literackich patronów: Williama Szekspira, Miguela de Cervantesa, którzy zmarli 23 kwietnia i Vladimira Nabokowa (ur. 22 kwietnia).

Ale 23 kwietnia jako dzień książki ma dłuższą tradycję i wiąże się ze świętem patrona Katalonii – św. Jerzym. W tym dniu kobiety otrzymywały czerwone róże jako symbol krwi smoka, którego wg legendy zabił św. Jerzy. Z czasem panie zaczęły się rewanżować panom i dawały im książki. Tę miejscową tradycję postanowił wykorzystać w 1926 roku wydawca Vicent Clavel Andrés i ustanowił Dzień Książki. Jego celem jest promocja czytelnictwa. W Polsce święto to cieszy się dużym zainteresowaniem. W tym roku w dniach 22-23 kwietnia w licznych księgarniach, wszystkim tym, którzy kupili książkę ofiarowano róże. Do akcji włączyły się także sieci handlowe. „Biedronka” oferowała klasykę światowej literatury, np.: „Wichrowe wzgórza”

E. Bronte, „Mistrza i Małgorzatę” M. Bułhakowa, powieść „Wielki Gatsby” – F.S. Fitzgeralda, „Lolite” V. Nabokowa, „Sto lat samotności” i „Miłość w czasach zarazy” G.G. Marqueza, „Grę w klasy” J. Cortazara, książkę „Hobbit” J.R.R. Tolkiena, „Paragraf 22” J. Hellera, „Rok 1984” G. Orwella, „Buszujący w zbożu” J.D. Salinger, „Ojca chrzestnego” M. Puzo, „Lot nad kukuczym gniazdem” K. Kesey’a. Była więc możliwość uzupełnienia domowej biblioteczki, a przy okazji zorientowania się na ile światowy kanon literatury jest nam znany.

W ZSP nr 2 w ramach Międzynarodowego Dnia Książki zaproponowano

grę edukacyjną „Wygraj milion” (dostępna na stronie internetowej szkoły). Była to już trzecia edycja. W dotychczasowych wzięło udział 211 uczniów. Tym razem zaproszenie skierowano do uczniów klas maturalnych, gdyż pytania dotyczyły „Dzumu” Alberta Camus. W quizie wzięły udział klasy 4TGs i 4TI. Były emocje, ale miliona nie udało się wygrać. W przypadku błędnej odpowiedzi, zawsze można spróbować ponownie i na tym polega walor edukacyjny tej zabawy. Międzynarodowy Dzień Książki, i nie tylko, był do tego znakomitą okazją.

Anna Skoczek

Klasyki w Brzesku

Syrenki, duże fiaty, „maluchy”, a nawet: wołga, najstarszy w Polsce „garbus” i ... samochód japońskiego ministra wojny. Te wszystkie niezwykle wozy mogliśmy podziwiać w Brzesku 22 kwietnia z okazji klasycznego rozpoczęcia sezonu.

Klasyczne rozpoczęcie sezonu to impreza cykliczna, na którą ściągają właściciele samochodów zabytkowych i klasycznych z całej małopolski i województw ościennych. Większość z tych pojazdów spędziło zimę w ciepłych garażach, z daleka od niszczycielskiej soli drogowej i właśnie im w Brzesku był dla nich pierwszą imprezą w sezonie.

Gdyby samochody biorące udział w zlocie umiały mówić pewnie opowiedziałyby niejedną ciekawą historię. Z każdym z nich wiąże się mniej lub bardziej udokumentowane anegdoty, opowiadki i legendy. I tak wśród pojazdów, które przybyły do Brzeska

znalazły się: najstarszy (a przynajmniej jeden z najstarszych) w Polsce volkswagenów „garbusów”, BMW Z3, którym miał poruszać się japoński minister wojny, czy lancja delta – w przeszłości jedno z najlepszych i najbardziej utytułowanych aut rajdowych na świecie. Prawdziwą furorę wśród uczestników zlotu wywołał przyjazd wołgi. (Wprawdzie nie czarnej, ale zawsze). Nie zabrakło również naszych rodzimych produktów, jak polskie fiaty (125p i 126p), syrenki (mniej lub bardziej trzymające się oryginalnej prostoty tego samochodu), czy brzeski żuk, który jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, jeszcze w tym roku

zaliczy wyprawę do Hiszpanii.

Tegoroczny zlot rozpoczął się przy kościele pw. Miłosierdzia Bożego w Brzesku, gdzie ksiądz Wojciech Werner odprawił mszę św. i poświęcił pojazdy, które przybyły na wydarzenie. Następnie uczestnicy przejechali kolumną do Dołęgi, gdzie chętni mogli zwiedzać zabytkowy dwór szlachecki. Z Dołęgi udali się do Szczepanowa, gdzie wszystkich gości czekała strawa zarówno dla ciała - przygotowane przez organizatorów kiełbaski z grilla, jak i dla ducha – zwiedzanie szczepanowskiej bazyliki.

Jak podają organizatorzy w zlocie wzięło udział ponad 60 pojazdów. Pogoda, mimo początkowych obaw, dopisała. Tym, którzy z różnych przyczyn nie mogli podziwiać parady zabytkowych pojazdów, albo uznają, że klasyków na naszych ulicach nigdy dość, pozostaje poczekać do przyszłego roku i kolejnego rozpoczęcia sezonu.

GH

Kazanie ks. dr. Jana Czuj

wyłoszone w 126. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja
w kościele księży Misjonarzy w Tarnowie

3 maja 1917 r. homilię podczas Mszy św. w kościele xx. Misjonarzy w Tarnowie wyłosił 31 letni wówczas ks. Jan Czuj pochodzący z Borzęcina. Od jesieni 1917 r. aż do 1938 r. (z przerwami spowodowanymi sprawowaniem mandatów na Sejm RP) był on związany z Brzeskiem, w którym m.in. piastował funkcję katechety w miejscowym gimnazjum i liceum.

I wojna światowa, to okres dla

przyszłego organizmu państwowego nie zostały określone. Miała to być monarchia „samodzielna”, a więc nie niepodległa z własną armią walczącą oczywiście po stronie Niemiec i Austro-Węgier. Jednak mimo tak niejasnej i niepewnej obietnicy odbudowania jakiejś formy państwowości polskiej przez niemieckojęzycznych zaborców, to dokument ten przywoływał nazwę „Polska” pierwszy raz od zakończe-

polskiej napisał także Kazimierz Missona – dyrektor brzeskiego gimnazjum w pozycji „*Brzesko w przededniu niepodległości (1916-1918)*”. Autor m.in. stwierdził: „*Austria i Niemcy zaczęli liczyć się z Polską i powinniśmy uważać Akt 5 listopada jako zapowiedź dalszych ustępstw na rzecz Polski(...)*”.

I chociaż nadzieje Missony okazały się płonne, to kwestię polską podjęły także państwa Ententy. Jeszcze przed przystąpieniem USA do wojny 22 stycznia 1917 r. prezydent Thomas Woodrow Wilson uznał, że powinna powstać niepodległa Polska.

Kwestia państwowości polskiej została również poruszona w Rosji

już po obaleniu caratu przez rewolucję lutową. Z końcem marca 1917 r. Piotrogradzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich i Rząd Tymczasowy uznali, że uznają dążenia Polaków do odbudowy własnego państwa.

W zasadzie do maja 1917 r. polskie ugrupowania polityczne w sposób otwarty nie domagały się pełnej niepodległości Polski złożonej z ziem trzech zaborów.

Można uznać,

że jako pierwszy w naszym regionie pełnej niepodległości państwa polskiego domagał się ks. Jan Czuj pochodzący z Borzęcina – działacz Stronnictwa Katolicko-Ludowego, partii założonej z końcem 1913 r. z inicjatywy ordynariusza tarnowskiego ks. bp. Leona Wałęgi.

Ks. Czuj po przyjęciu święceń kapłańskich 29 czerwca 1912 r. w Tarnowie objął pierwszą placówkę w Ciężkowicach. Jeszcze podczas swojej prymarniej posługi duszpasterskiej młody wikary rozpoczął studia doktoranckie na wydziale teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie pod kierunkiem ks. prof. Jana Nepomucena Fijałka rozpoczął intensywne prace nad dysertacją doktorską pt. „*Kościół i Państwo u św. Augustyna*”, którą obronił w 1916 r.

Ulica Krakowska w dwudziestoleciu międzywojennym. W oddali kościół księży Misjonarzy (fotografia ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego)

narodu polskiego, w którym po ponad stuletnim niebycie na salony polityki europejskiej i światowej powróciła kwestia odbudowy państwa polskiego. Już od pierwszych tygodni konfliktu zaborcy prześcigali się w obietnicach dla Polaków zawartych manifestach do nich skierowanych. Akty te miały na celu zwiększyć zaciąg Polaków do swoich armii.

W takim samym kontekście 5 listopada 1916 r. monarchowie: cesarz Niemiec Wilhelm II oraz cesarz Austrii i apostołski król Węgier Franciszek Józef I, proklamowali utworzenie z okupowanego przez państwa centralne Królestwa Kongresowego, samodzielnego Królestwa Polskiego związanego ścisłym sojuszem z państwami centralnymi (Niemcy, Austro-Węgry, Bułgaria Turcja). Granice

nia obrad kongresu wiedeńskiego, na którym utworzono autonomiczne Królestwo Polskie w ramach imperium rosyjskiego.

Proklamacja Królestwa Polskiego przez cesarzy Niemiec i Austrii odbiła się szerokim echem w społeczeństwie polskim. W zaborze austriackim kwestia ta była szeroko omawiana, ponieważ tak w zasadzie stała w sprzeczności z tzw. koncepcją trialistyczną - planem na odzyskanie niepodległości lansowanym przez konserwatystów krakowskich, do których należał m.in. właściciel okocimskiego browaru Jan Albin Götz-Okocimski. Projekt ten zakładał przyłączenie Królestwa Kongresowego do Galicji rządzonej przez Austriaków, by w ten sposób powstał trzeci człon Austro-Węgier - Polska.

O doniosłości tego Aktu dla sprawy

Po niespełna dwuletnim pobycie Ciężkowicach ks. J. Czuj został 15 stycznia 1914 r. przeniesiony do parafii katedralnej w Tarnowie, gdzie oprócz obowiązków wikarego od 1 lipca 1914 r. zajmował stanowisko redaktora w „Ludzie Katolickim”, organie prasowym SK-L.

To właśnie w stolicy diecezji tarnowskiej jej ordynariusz ks. bp Leon Wałęga polecił młodemu ks. doktorowi wygłosić homilię, podczas uroczystej Eucharystii odprowadzanej w kościele księży Misjonarzy 3 maja 1917 r. w 126. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

W pierwszych słowach swojego kazania ks. Czuj powiedział „*Dziś obchodzimy pamiątkę, uroczystej epokowej chwili w narodzie naszym (...) który wiódł Polskę na wyżyny na jakich przed nią nie stał żaden naród. (...) Pamiątka sławnego czynu wolnej, szlachetnej Polski schodzi się dzisiaj z drugą uroczystością z świętem Królowej Korony Polskiej, tej która jak siedmiobarwna tęcza przez długie wieki zdobiła horyzont historii naszej, jako znak przymierza Boga z narodem polskim i która dziś z zamętu prowadzi nas na brzeg bezpieczny, po burzach rozbiorów (...) świecić nam zaczyna błogą nadzieją, że naród, który w okresie upadku zdolny był do tak wspaniałego aktu, jakim była Konstytucja 3 Maja, zginąć nie może, że naród który wśród mógł i krzyży nie zapomni o swojej Królowej, go-dzien jest, by po dniach męczeństwa i śmierci zmartwychwstał do nowego życia, (...) będzie to treścią naszych prac i wysiłków życia naszego w dobie obecnej.*”

W dalszej kolejności –niejako pro-coczno – mówca stwierdził, że wojna się kończy, a po niej Polska niepodległa będzie „*królować wśród oswobodzonych narodów i wielbić Boga, jak Izrael, przeprowadzony przez prób i doświadczeń rozlicznych.*”

Autor homilii porównywał naród

polski do Izraelitów, a Egipcjan i Babilończyków, którzy niewolili naród wybrany, do zaborców Polski. Znamienite było też porównanie walki Izraelitów z ludami zamieszkującymi „ziemię obiecaną” i fakt, że ostatecznie Żydzi pokonali z Bożą pomocą wrogów i opanowali Kanaan. Ta wypowiedź w sposób ewidentny odnosiła się do polskich powstań i zrywów narodowo-wyzwoleńczych i faktu, że Pan Bóg, tak jak nie zapomniał o Izraelitach, tak nie zapomni o narodzie polskim i pozwoli Polakom odzyskać upragnioną niepodległość, mimo tego, że Polacy tak, jak Izraelici niejednokrotnie byli niewierni Bogu. Jednak Stwórca okazał miłosierdzie narodowi wybranemu i okaże go narodowi polskiemu stwierdzał ks. Czuj.

„*Moc Chrystusowa wskrzesi Polskę – mówił dalej ks. doktor- w to wierzymy silnie, na tym opieramy nadzieje nasze, które ziszczają się powoli....*”

W tej frazie ks. Jan odniósł się do wspomnianych wcześniej kwestii odbudowy Polski poruszanej na arenie międzynarodowej. Trzeba w tym miejscu zwrócić uwagę, że jeszcze w tym samym miesiącu 16 maja 1917 r. poseł Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast” Włodzimierz Tetmajer, przyrodni brat poety Kazimierza Przerwy-Tetmajera na posiedzeniu Koła Polskiego złożył wniosek oznajmiający, że jedynym celem narodu polskiego jest pełne odrodzenie Polski, złożonej z trzech zaborów z dostępem do morza. W konsekwencji tego wystąpienia zwołane zostały obrady Koła Sejowego złożonego zarówno z polskich deputowanych do Austriackiej Rady Państwa (parlamentu austriackiego), jak i posłów polskich do galicyjskiego Sejmu Krajowego. Podczas posiedzenia Koło przy sprzeciwie dwóch najbardziej nieprzejednanych posłów konserwatywnych Dawida Abrahamowicza i księcia Andrzeja Lubomirskiego przyjęło deklarację Tetmajera.

W dalszych swoich słowach kapłan

przywoływał postaci polskich bohaterów narodowych i budował wiarę wśród słuchaczy na rychłe odzyskanie niepodległości.

Ks. Jan Czuj swoje kazanie zakończył cytatem z wiersza Kornela Ujejskiego „*Przy Tobie, Polsko, stoimy i przy Tobie stać będziemy.*”

Zapewne ostatnie stwierdzenie księdza doktora, pochodzącego z Borzęcina nie w smak było konserwaty-stom krakowskim, którzy lansowali inne stwierdzenie: „*przy Tobie Najja-śniejszy Panie stoimy i stać chcemy*” odzwierciedlające uległość i oddanie w stosunku do cesarza Austrii. Ale już wówczas koncepcja trójczłonowej monarchii habsburskiej z ziemiami polskimi w składzie stawała się mrzonką, bez nadziei na realizację.

Kazanie młodego prezbitera od-biło się pozytywnym echem wśród mieszkańców Tarnowa i okolic, nie spodobało się natomiast zaborcom. Ciągle trwała jeszcze wojna światowa i mimo tego, że w Galicji Polacy cieszyli się stosunkowo szerokimi swobodami narodowymi, to zaborca nie mógł pozwolić na jawne nawoływanie do niepodległości Polski złożonej na dodatek z trzech zaborów, chociażby nawet dlatego, że słabnące Austro-Węgry coraz bardziej potrzebowały pomocy militarnej Niemiec, które w sposób wyraźny sprzeciwiały się pełnej niepodległości Polski.

W swoich pamiętnikach ks. Czuj napisał, że w konsekwencji tej homilii pojawiały się na niego skargi kierowane do ks. bp. Wałęgi. Zarazem zapewne w wyniku poczynań cenzury „Lud Katolicki”, jak i inne gazety nie wspominały o jego wystąpieniu. Słowa ks. Czuj wypowiedziane 3 maja w kościele księży misjonarzy, jak sam stwierdził nadszarpywały jego pozycję w Tarnowie, co przyczyniło się do przeniesienia go jeszcze w tym samym roku na stanowisko katechety gimnazjalnego w Brzesku.

Piotr P. Duda

Marian Stolarczyk

Z dziejów kultury fizycznej w Brzesku (1945-1949) cz.4

Już w styczniu 1947 r. na posiedzeniu Zarządu OKS stwierdzono, że dochody z imprez sportowych przyniosły około 80 000 zł. Natomiast wydatki osiągnęły 50 000 zł. Dodatkowo wypłacono Andrzejowi Migasowi 4400 zł za treningi drużyny piłkarskiej,

a 30 000 zł przeznaczono na inwestycje /wyposażenie klubu/. Sama odbudowa stadionu trwała już 18 miesięcy. Całość prac związanych z odbudową stadionu finansował Browar Okocim. Jednak w związku z oszczędnościami w browarze prace na stadionie nie

zostały jeszcze ukończone, a ich finansowanie zostało przerwane w 1948 r.

Równocześnie sekcja hokeja dowiedziała się, że w sezonie zimowym 1947 r. lodowisko nie zostanie oddane do użytku, mimo że zniwelowanie terenu pod lodowisko i wykonanie wałka

ziemnego kosztowało 10 000 zł. Na tę nieprzydatną wówczas inwestycję, w związku z dużymi trudnościami technicznymi i brakiem wody, wypożyczyli pieniądze prezes Antoni Gołąbek i mgr Władysław Eisenberger. Dopiero w 1948 r. postanowiono założyć lodowisko w pobliżu Pawilonu Okocim. Jednak pod warunkiem, że znajdą się pieniądze na jego zbudowanie i oświetlenie.

Sekcji piłkarskiej OKS, w 1946 r. nie udało się zdobyć mistrzostwa A klasy. Dużym więc sukcesem było zdobycie przez nią srebrnego Pucharu ufundowanego przez społeczeństwo Brzeska. Na początku 1947 r. nawet zastanawiano się nad możliwością wycofania drużyny piłkarskiej z rozgrywek o mistrzostwo podokręgu tarnowskiego /sprawa meczu z OZET/, a nawet rozwiązania klubu.

W pierwszych miesiącach 1947 r. OKS-em kierowali obok Antoniego Gołąbka – wiceprezes, Jan Biernat, Michał Dąbrowski, Aleksandra Guzik, Władysław Eisenberger, Roman Foryś /kierownik sekcji scenicznej/, Franciszek Hołyst, Jan Komornicki, Jan Ogiela, Tadeusz Palej /skarbnik/, A. Płonka, Jan Sediwy, Roman Sediwy, Franciszek Lubecki, Kazimierz Szybalski, Stefan Syweński, Staffowa, Józef Wojciechowski /sekretarz/, Edward Zawartka, Antoni Zydrón i Berwid.

To oni próbowali przy pomocy Browaru Okocim ożywić działalność poszczególnych sekcji. Wiemy, że od 1945 r. do 1947 r. nie odbył się żaden trening sekcji bokserskiej. A dotychczasowy jej kierownik Franciszek Hołyst podał się do dymisji. Od 31 stycznia 1947 r. nowym kierownikiem tej sekcji był Stefan Syweński. Wówczas także jasno dano do zrozumienia, że „jeżeli będzie ring, sekcja będzie czynną, jeśli nie, sekcję rozwiąże się”.

Sekcja tenisa stołowego, którą kierował Jan Sediwy liczyła 25. zawodników. Na przełomie 1946/1947 r. odbyły się zawody eliminacyjne, mające na celu wyłonienie najlepszych zawodników do drużyny ping-pongowej. Do końca stycznia eliminacji tych nie zdołano ukończyć, ponieważ zabrakło piłek. Jednak po podaniu się do dymisji Sediwego i wyborze Józefa Grabowskiego na stanowisko nowego kierownika tej Sekcji, Zarząd klubu wysupłał odpowiednią kwotę na zakup 10 piłeczek, aby turniej eliminacyjny został dokończony. Po dokończeniu turnieju postanowiono zgłosić tak wyłonioną drużynę do rozgrywek mistrzowskich w Polskim Związku Tenisa Stołowego.

Równocześnie Józefa Grabowskiego, który nie był członkiem Zarządu, ale czynnym zawodnikiem tej drużyny, na stanowisku kierownika tej sekcji, zastąpił Jan Komornicki.

Na początku marca 1947 r. uregulowano status członków klubu. Każdy członek OKS otrzymał legitymację członkowską. Równocześnie postanowiono, że zawodnicy OKS będą płacić składki członkowskie w wysokości 5 zł miesięcznie, zaś pozostali członkowie klubu płacili składki w wysokości co najmniej 20 zł miesięcznie. Równocześnie zaproponowano, by dla członków klubu posiadających legitymację i opłacających składki członkowskie, obniżyć cenę biletów wstępu na imprezy sportowe o 50%.

8 marca 1947 r. dotychczasowego prezesa OKS Aleksandra Bocheńskiego, który w rzeczywistości nie brał udziału w pracach zarządu klubu, a został wybrany posłem, postanowiono mianować honorowym Prezesem OKS „za wybitną życzliwość i zasługi położone w rozwój sportu... w szczególności za zasługi położone przy budowie ... stadionu”. Równocześnie w marcu 1947 r. dokończono do Zarządu OKS Stanisława Michniewskiego /objął ponownie stanowisko Prezesa OKS/, Alojzego Składkowskiego, Kazimierza Dzioba, Józefa Grabowskiego i Karola Grocholę /sekretarz/. Zaś Jan Sediwy został skarbnikiem OKS. Do końca roku klub powiększył się o: Zbigniewa Kołodzieja, Aleksandra Kuliga, Mariana Makuchowskiego, Michała Mikulińskiego, Adama Roszkowskiego, Zbigniewa Zazulę, Malagę i Śledzińskiego.

Na zebraniu, które odbyło się 25 marca 1947 r., Foryś zwrócił uwagę na brak zainteresowania się „amatorstwem scenicznym”. Ponadto utyskiwał na brak sali, w której „artyści amatorzy” mogliby odbywać próby. Mówił także o braku rekwizytów teatralnych i sprzętu scenicznego.

W kwietniu mamy do czynienia z kolejną reorganizacją Zarządu klubu. Nowymi jego członkami zostali: Jan Adamczyk, Marian Piotrowicz, Szczepan Zawada i Władysław Kasza. Z Zarządu klubu odeszli m.in.: Jan Biernat, Aleksandra Guzik, Franciszek Hołyst, Płonka, Staffowa i Dąbrowski. Od tego miesiąca klubem, kierował Zarząd składający się ze Stanisława Michniewskiego /prezes/, Antoniego Gołąbka /wiceprezes/, Jana Adamczyka, Romana Forysia, Józefa Grabowskiego, Karola Grocholi /sekretarz/, Władysława

Eisenberga, Władysława Kaszy, Jana Komornickiego, Jana Sediwego, Romana Sediwego /trener drużyny piłki nożnej/, Alojzego Składkowskiego, Stefana Syweński, Józefa Wojciechowskiego /gospodarz/, Szczepana Zawady, Antoniego Zydronia. Nieco później ze stanowiska kierownika sekcji lekkoatletycznej zrezygnował Marian Piotrowicz, a Aleksandra Guzik podała się do dymisji, opuszczając Sekcję Tenisa. Równocześnie zawodnikiem tej Sekcji, ponownie został Jan Korman.

W kwietniu 1947 r. drużyna piłkarska OKS została osłabiona, ponieważ Jan Kotfis postanowił grać w Tarnowie. Co prawda podjęto z nim rozmowy na temat pozostania w klubie, ale niewiele one dały. Dlatego zawodnika postanowiono obłożyć roczną dyskwalifikacją i potępić jego przejście do drużyny tarnowskiej.

Równocześnie OKS przystąpił do Związku Robotniczych Stowarzyszeń Sportowych. Decyzja ta została przyjęta przez Zarząd klubu dlatego, „że organizacja ta gromadzi w swych szeregach kluby robotnicze, do których” zaliczał się OKS. Równocześnie Zarząd zwrócił się z prośbą do dyrekcji Browaru Okocim, o ustanowienie w zakładzie etatu referenta sportowego.

W ramach działalności klubu nie brakowało również wewnętrznych sporów. Dotyczyły one przede wszystkim sprawy ustalenia składu drużyny piłkarskiej na kolejne mecze. 12 września 1947 r. uchwalono, że skład drużyny piłkarskiej ustalają: kierownik Sekcji Piłki Nożnej, trener i kapitan drużyny.

W tamtych latach druga drużyna piłki nożnej rozegrała 6 spotkań piłkarskich, w tym w 4 spotkaniach zwyciężył OKS: z B.S.T.S. „Pogoń” 3:1, z Wiśniczem 6:2, z Metalem Tarnów 4:3, z AKS Bochnią 4:1, drużyna natomiast przegrała 2 spotkania: z O.M.T.U.R. Tarnów 1:2 i z Kablem Kraków 1:5. Najwięcej bramek zdobył J. Płachta – 7, a pozostałymi podzielili się: Bulowski – 2, Płachta II – 1, Kupiec – 5, Piotrowicz, Sediwy, Świder i Węgrzyn po 1.

Natomiast juniorzy rozegrali 18 spotkań, z czego 12 wygrali a 6 przegrali. OKS odniósł zwycięstwo w spotkaniach piłkarskich z juniorami z B.-S.T.S. „Pogoń Słotwina” 3:1, 4:1 i 4:0, 5:2 i 3:0, z Mościcami 3:2, z OZTS Tarnów 2:0, z Metalem Tarnów 8:0 i 2:0, z Wisłoką Dębica 3:0 i 1:0, z Tarnovią 3:0. OKS został natomiast pokonany przez T.S. Wieliczankę 1:5,

Mościce 1:2 i 2:3, Wiśnicz 1:2, Tarnowiec 1:3 i OZTS Tarnów 1:2.

Ponieważ brakowało sprzętu sportowego nie udało się ożywić sekcji sportów zimowych. Dopiero w 1948 r. Powiatowa Rada Sportowa postanowiła zakupić narty, ale OKS z tej puli raczej nie skorzystał.

W tamtych latach systematycznie odbywały się natomiast wyścigi kolarskie, najczęściej na trasie Brzesko-Tarnów i Tarnów-Brzesko. Zgłoszeni do zawodów jeździli na własnych rowerach. Wśród nagród za zajęcie trzech pierwszych miejsc zawodnicy otrzymywali nagrody w postaci deficy-

towych zegarków na rękę, odbiorników radiowych „Pionier”, czy kompletu dzieł Henryka Sienkiewicza, albo Józefa Ignacego Kraszewskiego. W 1948 r. taki komplet dzieł Kraszewskiego, otrzymał za zajęcie trzeciego miejsca w wyżej wymienionym wyścigu Franciszek Stolarczyk.

X edycja konkursu „Policjant, który mi pomógł”

Od 2008 roku Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie IPZ „Niebieska Linia” organizuje konkurs „Policjant, który mi pomógł”. Istota przedsięwzięcia polega na wyróżnieniu funkcjonariuszy, którzy w ocenie społecznej charakteryzują się wyjątkowym profesjonalizmem w zakresie indywidualnej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, ponadto zaangażowani są w budowanie lokalnego systemu pomocowego w omawianym obszarze. Konkurs pn. „Policjant, który mi pomógł” od pierwszej edycji objęty jest honorowym patronatem Komendanta Głównego Policji.

Procedura zgłaszania policjantów do każdej edycji konkursu „Policjant, który mi pomógł”, odbywa się przez cały rok, z wykorzystaniem formularzy zgłoszeniowych, które bezpośrednio wpływają do Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie IPZ „Niebieska Linia” w Warszawie.

Kandydatów do X edycji, zgodnie z regulaminem konkursu, zgłaszać mogą osoby indywidualne, organizacje i instytucje (z wyjątkiem Policji) do 31 maja 2017 r. Osoby zgłoszone po tym terminie przechodzą do kolejnej edycji.

Laureatów konkursu wybiera Ka-

pitula, w skład której wchodzi pracownicy Pogotowia „Niebieska Linia”, laureaci ostatnich dwóch edycji oraz przedstawiciel Biura Prewencji KGP. Typowanie kandydatów odbywa się na podstawie szczegółowej analizy uzasadnień zawartych w formularzach zgłoszeniowych. Liczba zgłoszeń odnoszących się do poszczególnych kandydatów stanowi tylko jedno z kryteriów oceny. Przede wszystkim pod uwagę bierze się zaangażowanie kandydatów w działania na rzecz wdrażania w środowiskach lokalnych systemowych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ich doświadczenie i zaangażowanie w pomoc osobom doświadczającym przemocy.

W dziewięciu dotychczasowych edycjach przedsięwzięcia wyróżnionych zostało łącznie 45 funkcjonariuszy reprezentujących jednostki organizacyjne Policji na terenie całego kraju. Funkcjonariusze Ci reprezentowali zarówno służbę prewencyjną, jak i kryminalną Policji. Poza wysoką oceną społeczną służby policjanci posiadają wyróżniającą opinię służbową, co każdorazowo było potwierdzone sta-

nowiskiem przełożonych i podkreślane podczas gali wręczenia nagród.

Przedsięwzięcie to od pierwszej edycji objęte zostało patronatem honorowym Komendanta Głównego Policji, a gala wręczenia nagród wpisana została w scenariusz centralnych obchodów Święta Policji.

Wręczenie wyróżnień laureatom X edycji konkursu „Policjant, który mi pomógł” odbędzie się podczas Centralnych Obchodów Święta Policji w Warszawie.

Na potrzeby konkursu funkcjonuje strona internetowa o adresie www.policjant.niebieskalinia.pl, a na stronie internetowej www.policja.pl podwieszony został baner promujący przedsięwzięcie.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI ŚWIĄTECZNEJ: „SMACZNEGO JAJKA”

Karnet o wartości 100 zł na imprezy organizowane przez MOK wylosowała Ala Ludwa. Monografię „Brzesko. Dzieje miasta i regionu” otrzymują: Marcel Kubala i Grzegorz Mazur, książkę „Róża z dębińskiego zamku” wylosowały: Iwona Chmura i Teresa Kordek. Gratulujemy! Nagrody można odebrać w Miejskim Ośrodku Kultury - (pokój 228).

**POLICJANT,
KTÓRY MI POMÓGŁ**

Jeśli chcesz podziękować policjantowi, który pomógł Ci w trudnej sytuacji związanej z przemocą w rodzinie, zgłoś go do konkursu „Policjant, który mi pomógł”.

Więcej informacji na stronie:
www.policjant.niebieskalinia.pl

Organizator konkursu: Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, 02-121 Warszawa, ul. Korotyńskiego 13

Konkurs pod patronatem Komendanta Głównego Policji i programu „Razem bezpieczniej”

INSTITUT PSYCHOLOGII I ZDROWIA
Polskie Towarzystwo Psychologiczne

W B R Z E S K O

MOPS w Brzesku

W dniach 13-17.03.2017 r. dystrybuowana była kolejna partia żywności dla osób z Gminy Brzesko w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym / FEAD/, która zamyka Podprogram 2016. Organizatorem przedsięwzięcia jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Caritas

Archidiecezji Krakowskiej, który dostarczył artykuły żywnościowe. Z pomocy tej skorzystało 973 osoby z terenu naszej gminy. Osoby upraw-

nione do skorzystania z tej formy pomocy, uprzednio musiały zostać do niej zakwalifikowane zgodnie z posiadanym dochodem. Uzyskały skierowania z MOPS w Brzesku. Od stycznia 2017 roku kryterium dochodowe, jakie musi spełnić osoba, która chce uzyskać taką pomoc wynosi: 1268,00 zł netto dla osoby samotnie gospodarującej oraz 1028,00 zł dla osoby gospodarującej w rodzinie. Dzięki podwyższeniu kryterium dochodowego z pomocy żywnościowej za ten okres skorzystało więcej osób, głównie emerytów i rencistów. Obecnie w skład paczki żywnościowej wchodziły artykuły:

makaron jajeczny, ryż biały, herbatniki, mleko UHT, groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, gulasz wieprzowy z warzywami, filet z makreli, ser podpuszczkowy dojrzewający, szynka wieprzowa, cukier, olej rzepakowy. Docierają do tutaj. Ośrodka informację, iż produkty te są wartościowe, smaczne oraz stanowią realną pomoc dla rodzin. Dzięki uprzejmości Administratora Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mokrzkach Pani Jadwigi Brzózki pracownicy Ośrodka mogli zmagazynować w w/w budynku żywność i ją sprawnie wydawać. W akcji rozładunku żywności w dniu 13.03.2017r brały udział liczne osoby w ramach nieodpłatnej pracy społecznej, za co należą się im podziękowania. W akcję zaangażowała się również Ochotnicza Straż Pożarna w Mokrzkach. Rozładunek nie udałby się, gdyby nie pomoc ze strony Zasady Trans Spedition w Brzesku, który bezpłatnie udostępnił sprzęt do rozładunku wraz z obsługą. Wszystkim zaangażowanym w pomoc serdecznie dziękujemy. MOPS

Prof. dr hab. med. Paulin Moszczyński, mgr farm. Anna K. Moszczyńska-Serafin Osteoporoza: przyczyny, objawy, leczenie

Osteoporoza jest przewlekłą chorobą układu kostnego, charakteryzującą się zmniejszeniem masy i porowatością kości oraz złamaniami. Złamania są często bezbolesne, spowodowane minimalnymi urazami. Ortopedzi nazywają je złamaniami niskoenergetycznymi. Zwykle ulegają złamaniu kręgi kręgosłupa piersiowego i lędźwiowego, szyjka kości udowej, kości przedra-

mienia i nadgarstka. W 2010 r. w 27 krajach Unii Europejskiej osteoporozę rozpoznano u 22 mln kobiet i 5,5 mln mężczyzn. Przewiduje się, że aż u 85% pacjentów z przebyłym złamaniem kręgu dojdzie do kolejnych złamań w ciągu 10 lat. Szczególnie dotyczy to kobiet, u których drugie złamanie kręgosłupa pojawia się w ciągu najbliższych 12 miesięcy aż w 20%

przypadków. W następstwie złamania szyjki kości udowej tylko 25% pacjentów odzyskuje poprzednią sprawność.

Wyróżnia się różne typy osteoporozy:

Typ 1 - osteoporoza pomenopauzalna - dotyczy kobiet w 5. i 6. dekadzie życia. Jej podstawową przyczyną jest niedobór estrogenów, a proces zaniku kostnego ma zwykle dużą dynamikę.

Typ 2 – osteoporoza związana ze starzeniem się organizmu - dotyczy kobiet i mężczyzn, a zanik kostny jest znacznie wolniejszy.

Typ 3 - osteoporoza wtórna - spowodowana innymi przyczynami np. choroby metaboliczne lub immunologiczne czy stosowane leki.

Przyczyny osteoporozy

Czynniki ryzyka wystąpienia osteoporozy to podeszły wiek, nadużywanie alkoholu, późna lub wczesna pierwsza miesiączka, niektóre leki, palenie tytoniu, niska podaż wapnia w diecie, choroby zapalne np. reumatoidalne zapalenie stawów.

Leki mogące powodować osteoporozę: glikokortykosteroidy, również wziewne, heparyna, warfaryna, metotreksat, leki przeciwpadaczkowe, opiaty, pętlowe leki diuretyczne, inhibitory pompy protonowej.

Jakie badania należy wykonywać jako przesiewowe w kierunku osteoporozy?

Podstawowym testem diagnostycznym jest badanie densytometryczne kości. U osób starszych (≥ 65 . roku życia) zaleca się badanie szyjki kości udowej, u młodszych może to być densytometria kręgosłupa lędźwiowego. Badania laboratoryjne (m.in. stężenie w surowicy parathormonu, wapnia,

fosforanów, witaminy D) są konieczne celem wykluczenia osteoporozy wtórnej oraz przy podejmowaniu decyzji o sposobie leczenia.

Dieta w osteoporozie

Dieta zapobiegająca osteoporozie powinna zawierać dostateczne ilości wapnia i witaminy D. Wapń należy podawać w dawce 1200–1500 mg/dobę. Zawartość wapnia w mg na 100 g produktu: mleko 11; kefir - 103; ser biały 125 -140; twaróg - 150; ser żółty - 1300; rzepa - 246; migdały - 234; brokuły -103.

W ostatnich latach dużą wagę przywiązuje się do zażywania witaminy D. Witamina D znajdująca się w organizmie pochodzi z pożywienia (D2- ergokalcyferol) oraz z syntezy w skórze pod wpływem promieni ultrafioletowych (D3- cholecalcyferol). Jej ilość w ustroju ocenia się na podstawie stężenia 25-hydroksy witaminy D3 oznaczanej jako 25 -(OH)D3 we krwi, które zależy od pory roku, a zatem od skórnej syntezy witaminy D3. Witamina D zwiększa wchłanianie i odkładanie soli wapniowych w kościach. Dobrym źródłem witaminy D są tłuszcze rybne, zwłaszcza tran. W małych ilościach znajduje się w maśle, śmietanie, żółtku jaja i wątrobie. Inną kluczową witaminą regulującą metabolizm wapnia

w organizmie jest witamina K2. Niedostateczny jej poziom we krwi zmniejsza gęstość kości. Witamina K2 wytwarzana jest przez drobnoustroje jelita czczego i jelita krętego u ludzi i zwierząt. Występuje głównie w żywności poddanej bakteryjnej fermentacji (sery, jogurty, kefir, kapusta kiszona). Jednak światowym hitem jest szczególnie bogata w witaminę K2, japońska potrawa **natto** (danie będące produktem fermentacji soi). Dwuletnie japońskie badanie wykazało, że systematyczna konsumpcja **natto** znacznie, bo o 55%, redukowała ilość złamań kręgów kręgosłupa.

Leczenie osteoporozy

Prawidłowe stężenie witaminy D może zwiększyć skuteczność leczenia farmakologicznego bisfosfonianami nawet kilkakrotnie. Ważną rolę w profilaktyce i leczeniu osteoporozy odgrywa fizykoterapia pod postacią laseroterapii, krioterapii, magnetoterapii czy prądów diadynamicznych lub masażu klasycznego. Działanie przeciwbólowe poprzez wzrost wytwarzania substancji endorfinowych w organizmie posiadają: tens, prądy interferencyjne, prądy Traberta. Polecane są kąpiele siarczkowe i borowinowe oraz wapniowe wody mineralne o zawartości powyżej 20 mEg jonów Ca w litrze.

Profilaktyka depresji „Wyprzedzić smutek”

Informujemy, iż jako partnerzy nadal kontynuujemy już piątą edycję programu pod nazwą „Profilaktyka depresji i rozpowszechnianie postaw prozdrowotnych w obszarze zdrowia psychicznego. Program edukacyjny dla mieszkańców województwa małopolskiego”, który jest realizowany przez Szpital Specjalistyczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

Celem programu jest:

- zwiększenie świadomości społecznej w zakresie możliwości wczesnej identyfikacji i zapobiegania zaburzeniom depresyjnym,
- zwiększenie dostępności metod profilaktycznych dla mieszkańców Małopolski poprzez upowszechnianie informacji o dostępnych świadczeniach medycznych, takich jak: psychoedukacja, pomoc psychologiczna, psychoterapia,

konsultacje psychiatryczne, poradnictwo dotyczące stylu życia.

W ramach programu osoby zainteresowane tą formą opieki mogą korzystać z bezpłatnych porad profilaktycznych mających uchronić ich przed depresją.

Zapisy na porady odbywają się poprzez rejestrację telefoniczną w punkcie konsultacyjnym:

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku

ul. Kościuszki 68 Brzesko
rejestracja telefoniczna 14 662 13 92
w poniedziałki od 8.00 do 14.30
od wtorku do czwartku od 8.00 do 16.30
W piątki od 8.00 do 13.00

Porada profilaktyczna to osobista rozmowa z konsultantem, trwająca około godziny. Jest przeznaczona dla osób zdrowych, chcących ocenić stopień swojej psychicznej odporności

na depresję. Zalecana jest również osobom, które nie czują się wystarczająco dobrze. Dowiedzą się, jak zapobiec pogorszeniu stanu zdrowia i odzyskać utracony dobrostan psychiczny.

Porad udzielają przeszkoleni konsultanci posiadający wykształcenie i doświadczenie w psychologii, psychoterapii: psychologowie, psychoterapeuci, terapeuci, itp.

Więcej informacji o Programie na stronach:

www.profilaktykawmalopolsce.pl
www.profilaktykadepresji.malopolska.pl
www.facebook.com/zdrowiewmalopolsce
nr infolinii: 668-862-680

Dokoła świata wiosną

Gdyby spojrzeć w kalendarz, to temat jest niezbyt aktualny. Teoria często niewiele ma jednak wspólnego z praktyką, bo wystarczy wyjrzyć przez okno, aby zrozumieć, dlaczego na temat powitania wiosny zdecydowałem się dopiero w maju. Marzec i kwiecień były raczej zimowe niż wiosenne, dlatego z topieniem Marzanny wypadało poczekać do teraz. Swoją drogą mało kto wie, że Marzanna to bynajmniej nie tylko kolorowa kukła, którą przedszkolaki wrzucają co roku do pobliskiego strumyka. Jej postać pochodzi z mitologii słowiańskiej i ogólnie niezbyt miła z niej kobitka. Jest odpowiedzialna za starość, obumieranie i rozkład. Do tego charakterek ma delikatnie mówiąc, trudny. W zamierzchłych czasach nie sprawiło jej większego problemu upicie znanego skądinąd bożka Kupały i odcięcie mu głowy biczem. Gdyby bezlitosna bogini dowiedziała się, że skończyła jako wypchana słomą lala, mogłoby zrobić się nieprzyjemnie. Nie ma co gdybać. Zajrzyjmy w kilka innych ciekawych miejsc i zobaczmy jakie Marzanny mają obcokrajowcy.

Japonia

Japończycy posiadają pewną tradycję, o której raz do roku rozpisują się wszystkie gazety i portale podróżnicze. Przypada to właśnie na wiosnę. *Hanami*, to wspinały zwyczaj zgodnie z którym Japończycy wychodzą z domów, by cieszyć się nadchodzącą wiosną. Podziwiają *Sakura*, czyli będące symbolem Japonii kwitnące na różowo wiśnie oraz *Ume* - drzewa śliwkowe o białym ukwieceniu. Mieszkańcy Japonii w ogóle mają bardzo pozytywne podejście do życia. W okresie Hanami przypada bowiem początek roku szkolnego oraz rozpoczyna się okres podatkowy. Toż to najbardziej depresyjny czas w roku! Oni tymczasem biorą koce i wcinają na łonie natury obiady. Pozazdrościć...

Hiszpania

Czas na gorącą Walencję. Gorącą nie tylko ze względu na ciepły klimat. Nawet w styczniu trudno byłoby tam zmarznąć, bo wszędzie płoną wielkie ogniska. Między 15 a 19 marca odbywa się tam *Fallas*, znane w Polsce jako *Święto Ognia*. Początki tej tradycji sięgają XVI wieku, kiedy to tamtejsi cieśle chcieli na własny sposób oddać cześć swemu patronowi św. Józefowi. Porządkowali wtedy swoje warsztaty

i pracownie i wszystkie niepotrzebne skrawki drewna czy resztki desek składali na wielką kupę i podpalali. Wraz z upływem lat drewniane stopy zamieniały się w fantazyjne konstrukcje. Dzisiaj są to głównie wielkie kukły na drewnianych stelażach, często będące karykaturami znanych postaci polityki czy showbiznesu. Nietrudno więc się domyslić, że piękna tradycja często wykorzystywana jest dziś do politycznych gier. Jak dobrze, że u nas tego nie ma. Szczególnie w obecnych, niespokojnych czasach musielibyśmy na każdym kroku oglądać płonących polityków.

Holandia

Wiatraki, tulipany i... krótkie spódniczki! W Holandii wraz z wiosną nadchodzi *Rokjesdag*, czyli pierwszy dzień w roku, gdy jest już na tyle ciepło, by panie mogły ubrać wymarzone mini. Nie wypada on w dniu rozpoczęcia wiosny astronomicznej, ale tej atmosferycznej. Gdyby w Polsce był taki *Rokjesdag*, to w tym roku byłby obchodzony rekordowo późno. Pogoda bynajmniej nie zachęca do kusių spódniczek. Nie miałem co prawda okazji być w Holandii, ale mam dziwne przeczucie, że w dniu spódniczek na ulicach jest też wyjątkowo dużo pań. Nareszcie mają na co popatrzeć. Nie to co w zimie. W Holenderskim mieście Noordwijk oprócz wyzywająco ubranych pań, można spotkać też słynną na cały kraj *Bloemencorso Bollenstreek*, czyli kwiatową paradę. Artyści z całego kraju prezentują w niej fantazyjne kwiatowe kompozycje. Wydarzeniem interesują się wszystkie media, a udział w nim to dla florystów prestiż.

Rosja

A za Bugiem jak zwykle impreza. Ci to się nie oszczędzają. I to jeszcze za zgodą kościoła. Rosyjska *Maslenica* to prawosławne ostatki, połączone z pożegnaniem zimy, a co za tym idzie – powitaniem wiosny. Przypada na siedem tygodni przed Wielkanocą. Zanim jednak została *Maslenica* uznana za święto kościelne zawsze wypadała pierwszego dnia astronomicznej wiosny. Co należy robić w czasie tego święta? To proste: Imprezować! Trzeba przede wszystkim objadać się blinami (bliny to takie grube naleśniki z żytniej i gryczanej mąki).

fot. www.meteoesti.ru

Zgodnie z tradycją ich smażenie zapowiada nadejście słońca. Jeśli ktoś ma ochotę, może swoje bliny przygotować na słodko, przełożyć masą, farszem albo roztopionym masłem. Grunt, żeby nie było mięsa. Współczesna *Maslenica* ma bowiem przygotować wiernych to przeżywania Wielkiego Postu, dlatego Rosjanie już tydzień wcześniej przyzwyczajają się do niejedzenia mięsiwa. Alkoholu za to nikt nie zabrania. Przecież trzeba jakoś nadrobić kalorie, które w innych okolicznościach otrzymałoby się w schabowym.

Norwegia

Norwegowie witają wiosnę w maju. No cóż, my właściwie też... Przynajmniej w tym roku. W zachodniej części Skandynawii nadejście wiosny zwiastuje lód topniejący na tafli jeziora Femund. Femund to zresztą nie byle jakie jezioro. Ma ponad 200 km² powierzchni i należy do jednych z największych w kraju. Z reguły lody puszczają w okolicy 17 maja, czyli w najważniejsze święto narodowe Norwegii. Gospodynie przyrządzają wtedy *Pannekaker* (czyli po prostu naleśniki) z dżemem lub powidłem z moroszek. Tylko cóż to jest ta moroszka? Może komuś powie coś określenie *nordycka malina*. Dalej nie? Żaden wstyd, bo roślina ta w Polsce występuje bardzo rzadko, a już na pewno nie jest uprawiana na szeroką skalę. Lubi chłód, jest bardzo zdrowa (według niektórych ma nawet działanie antynowotworowe) i wygląda jak taka przerośnięta malina. W smaku ponoć dość cierpka. Norweskie dzemy z moroszek są jednak mocno słodzone, więc pozostaje tylko pozazdrościć Skandynawom takiego słodkiego powitania wiosny.

Mam nadzieję, że gdy ukaże się ten tekst, pogoda będzie już bardziej przyjazna i adekwatna do obecnej pory roku. Tymczasem życzę państwu wiosny, jeśli nie za oknem to przynajmniej w sercu.

Konrad

W Jadownikach prężnie rozwija się harcerstwo

W dniu 29 kwietnia 2017 r. w budynku Zespołu Szkół w Jadownikach miała miejsce piękna uroczystość, w czasie której szczerp harcerski działający w szkole otrzymał Imię i Sztandar. Szczerp Czarny utworzony został 8 października 2016 r. i w jego skład weszły trzy jednostki: 3 DST „Jadowici”, 8 DH „Jadowite Strzały” oraz nowa, powstała 26 września 2016 r. gromada zuchowa „Ogniki”. Przez kolejne miesiące zuchy, harcerze, wędrownicy i instruktorzy realizowali połączone Kampanie Bohater i Sztandar, w czasie których musieli udowodnić, że zasłużyli na imię, które wcześniej wybrali dla swojej jednostki, czyli Bohaterów Państwa Podziemnego.

Uroczystość w Jadownikach miała dwie odsłony. Pierwszą część okraszono występami druhen, które wykonały dwa utwory: „Dziewczynę z granatem” i Hymn Państwa Podziemnego. Między piosenkami zaprezentowany został film, który miał wprowadzić zgromadzonych gości w temat uroczystości i pokazać krótko historię powstawania szczerpu. Swoje wystąpienie miał też Komendant Hufca ZHP Brzesko, phm. Bartłomiej Turlej, który jednocześnie pełni funkcję Komendanta Szczerpu Czarnego. Komendant podziękował w nim wszystkim, którzy przyczynili się do powstania szczerpu, czyli swoim najbliższym współpracownikom oraz zuchom, harcerzom i ich rodzicom. Słowa uznania skierował również do Dyrekcji Szkoły, wszystkich przyjaciół i sponsorów swojego szczerpu.

Druga część uroczystości rozpoczęła się od uroczystego apelu szczerpu, w czasie którego zuchy i harcerze zaprezentowali umiejętności z musztry. Po meldunku od wszystkich jednostek prowadząca apel drużna p.w.d. Anna Stanisławczyk zameldowała druhowi Komendantowi obecność w sumie 58 zuchów, harcerzy, wędrowników

i instruktorów Szczerpu, a następnie odczytała Rozkaz specjalny L.1/2017 Komendanta Hufca ZHP Brzesko, w którym zawarte były informacje o nadaniu Szczerpowi Czarnemu imienia Bohaterów Państwa Podziemnego oraz przyznaniu prawa do posiadania Sztandaru.

Właściwą ceremonię przekazania sztandaru rozpoczęła Zastępca Komendanta Hufca, hm. Maria Tyka, która w imieniu Komendy Hufca odczytała Akt nadania Imienia i Sztandaru Szczerpowi Czarnemu. Następnie przedstawiciele fundatorów sztandaru, Panowie Adam Smołucha, Jarosław Sorys i Tomasz Wietecha przekazali

w wychowaniu młodych ludzi na dobrych i kochających swoją Ojczyznę odpowiedzialnych obywateli.

Dopełnieniem uroczystości będzie poświęcenie Sztandaru 19 maja w czasie mszy św. celebrowanej przez Ks. Arcybiskupa Mieczysława Mokrzyckiego z racji XXX Zjazdu Rodziny Szkół Jana Pawła II, którego gospodarzem będzie Gimnazjum w Jadownikach.

Utworzenie szczerpu harcerskiego w Jadownikach jest niepowtarzalną szansą na rozwój harcerstwa w całej okolicy. W nowym roku szkolnym 2017/18 w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 powstanie być może kolejna drużyna harcerska złożona z dzieci, które będą chciały rozwijać się poprzez działalność harcerską. Jest to nowatorska propozycja dla dzieci (nie tylko z Jadownik!), które w bieżącym roku szkolnym są w trzecich klasach szkół podstawowych. Klasa harcerska z elementami gry w szachy będzie nowatorskim projektem, swoim zasięgiem wkraczającym mocno

w sferę zajęć pozalekcyjnych. Dzieci w tej klasie będą realizowały taki sam program nauczania jak ich rówieśnicy w równoległej klasie czwartej. Nowatorstwo polegać będzie m.in. na tym, że ich wychowawca będzie jednocześnie drużynowym, a w planie profilaktyczno-wychowawczym znajdzie się szereg działań uzupełniających podstawą programową. Dodatkowo drużyna ta będzie działać w Szczerpie Czarnym im. Bohaterów Państwa Podziemnego, realizując z innymi harcerzami wiele ciekawych przedsięwzięć i projektów, co z pewnością dostarczy wielu niezapomnianych przygód! Szczerp Czarny oferuje też ciekawy program dla najmłodszych, uczniów klas 1-3 szkół podstawowych, gdyż w najbliższym czasie rozpoczną się zapisy dzieci na nowy rok szkolny do gromady zuchowej „Ogniki”.

B. Turlej

sztandar Zastępcy Komendanta ZHP Chorągwi Krakowskiej, hm. Bartoszowi Zawiszy. Ten ostatni zgodnie z ceremoniałem harcerskim przekazał sztandar Komendantowi Szczerpu Czarnego, phm. Bartłomiejowi Turlejowi. Następnie nastąpiła prezentacja sztandaru, po której Komendant Szczerpu przekazał sztandar pocztowi sztandarowemu w składzie: Karolina Jakubowska, Nikodem Jakubas i Natalia Pasula. Zgodnie z ceremoniałem harcerskim poczet sztandarowy przedelfował przed frontem ustawionych w dwuszeregu zuchów, harcerzy i wędrowników, a później odśpiewano Hymn ZHP. W ten sposób właściwa ceremonia nadania imienia i sztandaru dobiegła końca, a rozpoczęły się przemówienia okolicznościowe zaproszonych gości. Wszyscy mówcy podkreślali wagę i doniosłość wydarzenia oraz znaczenie ruchu harcerskiego

Sportowa gala w RCK-B

5 maja br. w Regionalnym Centrum Kulturalno-Bibliotecznym spotkali się uczestnicy zorganizowanego przez Urząd Miejski plebiscytu na Najpopularniejszego Sportowca 2016 roku. Nagrody i dyplomy odbierali nie tylko sami sportowcy, ale też całe drużyny, trenerzy i mecenasowie sportu.

Celem samego plebiscytu i wieńczącej go gali było docenienie sportowców reprezentujących gminne kluby lub wywodzących się z naszej gminy,

którzy w ubiegłym roku osiągnęli znaczące sukcesy w zawodach sportowych różnych rang – od gminnej aż po ogólnopolską, a nawet światową. Miniony rok był wyjątkowo obfity w znakomite wyniki osiągnięte przez rodzimych sportowców. Galę uświetniły występy artystyczne w wykonaniu Małgorzaty Nawrot, Katarzyny Szlachty i akompaniującego im Krzysztofa Musiała. A oto lista laureatów.

MECENASI SPORTU (Złota Trzydziestka): K&K Recykling System Lu-

kasz Kuta – sponsor Magic Boxing Brzesko; Centrum Zaopatrzenia Rolnictwa Bakutil s.c. Łukasz Baniak i Piotr Kotra – sponsor Okocimskiego oraz wydarzeń sportowych; Marsell Marcin Kociołek – hurtownia odzieży-sponsor wydarzeń sportowych; Browar Okocim S.A.-sponsor Okocimskiego oraz wydarzeń sportowych; P.B.H.T. GRANIT sp. z o.o. Grzegorz Popiela – sponsor Jadowniczanki; Restauracja Hotel August Dariusz Augustyn – sponsor wielu imprez sportowych; Brzeska Oficyna Wydawnicza Aleksandra Dziedzic – sponsor Okocimskiego; P.B.H.T „Edmund LEŚ” – sponsor wielu imprez sportowych; F.H.U.P. Bazaar Katarzyna Pacewicz-Pyrek – sponsor wielu imprez sportowych; Zakład Posadz-karsko-Murarski Janusz Mularz – sponsor wielu wy-

darzeń sportowych; Usługi Remontowo Budowlane „JAWOR” Wacław Jawor-sponsor Okocimskiego i wielu imprez sportowych; Fundacja CAN-PACK Ewa Mazurek – sponsor Okocimskiego oraz innych wydarzeń sportowych, Elektronika i Automatyka PROSTER – sponsor wielu imprez sportowych organizowanych w gminie Brzesko; Centrum Konferencyjno-Rozrywkowe Planeta Brzesko – sponsor wydarzeń sportowych, sportowców i klubów; F.H.U. Soprano Łukasz Kądziołka – sponsor wielu imprez sportowych; Zakład Handlu i Usług Transmat, Karol Sowa – sponsor imprez sportowych; F.H.U. „EM” E. Milewski – sponsor imprez sportowych; Bank BPH Brzesko – sponsor imprez sportowych; Firma FAN M.M.S Antoniuk (SPAR) – sponsor Jadowniczanki; Kwaciarnia Euforia Maria Anna Zamęta – sponsor wydarzeń i imprez sportowych; ZASADA Trans Spedition sp. z o.o.– sponsor wielu imprez sportowych; AJ Izoterm Andrzej Jarosiński- sponsor Okocimskiego; Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Brzesko – sponsor wielu imprez sportowych; MTM Budownictwo sp. z o.o. Michał Zydroń – sponsor imprez sportowych; P.W. Maymat – Ewa i Stanisław Matys – sponsorzy LKS Iskry Szczepanów; Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Brzesko- sponsor Okocimskiego; Stanisław Sala – przedsiębiorca z Jadownik, sponsor Jadowniczanki; STUDIO CENTRO Michał Dziezic – sponsor wielu imprez sportowych; P.H.U. MARK Z.Machowski i R. Ropek– sponsor wielu imprez sportowych; Czesław Borowiec – od wielu lat sponsoruje działalność LZS Olimpia Bucze oraz inne wydarzenia i imprezy sportowe; Józef Woda – sponsoruje LKS Strażak Mokrzyńska; Brzeskie Zakłady Komunalne sp. z o.o. – sponsor Okocimskiego.

SZKOLENIOWCY (Złota dziesiątka): Marek Małyś – trener drużyny PSP nr 3, mistrzów Małopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej w halowej piłce nożnej; Marcin Gromadzki – trener drużyny PSP nr 2,mistrzów Małopolski w sztafetowych biegach przełajowych; Jan Chrabaszcz – założyciel, trener i koordynator Akademii Sportu „ELITA”; Marcin Kacer – trener pływaków BOSiR Brzesko; Edmund Kubisiak – trener boksu olimpijskiego Magic Boxing; Tomasz Rogóż – trener piłkarzy Strażaka Mokrzyńska; Marcel Kociołek – trener kręglarzy wicemistrzów Polski, BOSiR; Marcin Manelski – trener piłkarzy Okocim-

fot. B. Kądziołka

skiego; Bogumił Kulka – trener kręgli klasycznych, BOSiR.

DRUŻYNY (Złota dwunastka): PSP 3 Brzesko – mistrzowie Małopolskich Igrzysk Młodzieży Szkolnej w halowej piłce nożnej; PSP 2 Brzesko – mistrzowie Małopolski w sztafetowych biegach przełajowych; BOSiR Brzesko – pływacka drużyna 12-latków; BOSiR Brzesko – drużyna kręglarska; Jadownicznica Jadowniki – drużyna piłki nożnej, IV liga; Oldboje Okocimskiego Brzesko – zwycięzcy drugiej edycji piłkarskiej Leopold Oldboys Ligi; Strażak Mokrzyńska – drużyna piłki nożnej; LKS Poręba Spytkowska; TKKF Sokół Brzesko – drużyna kręglarzy; Vocovia Wokowice – drużyna tenisa stołowego; Dziewiątka Brzesko – zwycięzcy Brzeskiej Ligi Kręglarskiej; LKS ISKRA Szczepanów – drużyna piłki nożnej grająca w klasie B.

SPORTOWCY do lat 18 (Złota Trzydziestka): Ksawery Masiuk, Patryk Gibuła, Oliwia Brach, Amelia Marek, Maja Madej – pływacy BOSiR; Oliwia Sowa – zawodniczka MŁUKS Tarnów; Bartosz Pośladek – zwycięzca Noworocznego Turnieju Kręglarskiego; Oliwia Mikulska – brązowa medalistka Letnich oraz Zimowych Mistrzostw Okręgu Małopolskiego w pływaniu; Natalia Cebula – mistrzyni juniorek mł. w kręglach klasycznych; Nikodem Mgłośnik – najlepszy zawodnik V piłkarskiego Memoriału Adama Gacka; Dawid Lizak – najskuteczniejszy strzelec drużyny juniorów Okocimskiego Brzesko; Przemysław Stąsiek – mistrz Polski kadetów w siatkówce plażowej; Wojciech Sumara – mistrzowie Polski kadetów w siatkówce plażowej; Julia Dadej – srebrna medalistka Zimowych Mistrzostw Małopolski w pływaniu, Jakub Żurawski – wyróżniający się piłkarz Okocimskiego Klubu Sportowego; Magdalena Święch – szachistka z Poręby Spytkowskiej; Jakub Widła – najlepszy zawodnik Ogólnopolskiego Turnieju Piłki Siatkowej w Kielcach; Patrycja Smoleń – pływaczka; Jakub Kuryło – mistrz Polski młodzików w kręglach klasycznych; Łukasz Łazowski – brązowy medalista Mistrzostw Polski juniorów młodszych w kręglach klasycznych; Judyta Kusion – zdobywczyni dwóch złotych medali i jednego brązowego podczas Zimowych Mistrzostw Małopolski w pływaniu; Mateusz Cięciwa – najskuteczniejszy strzelec drużyny trampkarzy Okocimskiego Brzesko; Bartłomiej Daniec, Klaudia Batko, Jakub Tomczyk, Alicja Lechowicz,

foto. B. Kądziołka

Igor Szydłowski – kręglarze; Bartłomiej Ciurus – lekkoatleta i siatkarz; Paweł Put – biegacz; Kamil Marecik – tenisista stołowy; Weronika Kusion i Małgorzata Skoczek – pływaczki; Jakub Ropek – pięściarz BKB Magic Boxing Brzesko, Iwona Sumara, Karolina Gurgul i Gabriela Zastawnik – kręglarki; Wojciech Puzia, Piotr Zając – szachiści.

SPORTOWCY pow. 18 roku życia (Złota Trzydziestka): Rafał Madej – brzeski triathlonista; Nina Skalska – mistrzyni Polski i rekordzistka kraju w wyciskaniu leżąc; Wojciech Słomka – piłkarz reprezentujący barwy Wisły Kraków; Wojciech Wojdak – brązowy medalista Mistrzostw Świata w pływaniu, uczestnik IO 2016 w Rio de Janeiro; Marcin Topolski – zawodnik Brzeskiego Klubu Biegacza Victoria Brzesko, uczestnik biegów na 100 kilometrów; Krzysztof Kwolek – wice mistrz Polski w brazylijskim Jiu Jitsu; Jakub Kwolek – czołowy zawodnik klubu Grappling Bochnia; Marcel Kociołek – mistrz Polski juniorów w konkurencji MIXT; Krystian Bałabuch – brzeski pływak; Tomasz Gałka – najskuteczniejszy strzelec drużyny seniorów Okocimskiego Brzesko; Patryk Paryło – zwycięzca Noworocznego Turnieju Kręglarskiego w 2016 roku;

Mikołaj Gurgul – bramkarz Jadowniczanki; Janusz Grochola – najlepszy strzelec Strażaka Mokrzyńska; Mateusz Ptasieński – wice mistrz Polski seniorów w boksie; Łukasz Niemiec – II wice mistrz Europy w samochodowych rajdach górskich; Łukasz Litwora – zdobywca dwóch złotych medali i jednego brązowego na Mistrzostwach Służb Mundurowych MSW w Szczytnie; Karolina Gurgul – zwyciężczyni Noworocznego Turnieju Kręglarskiego w kategorii senierek, Bartłomiej Kordecki – zwycięzca Brzeskiej Ligi Kręglarskiej; Wojciech Rębacz – najlepiej punktujący zawodnik Vocovii Wokowice występującej aktualnie w IV lidze tenisa stołowego; Daniel Kotarba – piłkarz Jadowniczanki, który wraz z drużyną wywalczył awans do IV ligi;

Jadwiga Baran – brązowa medalistka Ogólnopolskiego Pucharu Brzeska w kręglach klasycznych; Katarzyna Pacewicz-Pyrek – srebrna medalistka Brzeskiej Ligi Kręglarskiej; Filip Ptasieński – czołowy pięściarz BKB Magic Boxing Brzesko; Tomasz Kozieł – członek drużyny oldbojów Okocimskiego Brzesko; Tomasz Soból – znakomity kręglarz, zdobywca wielu tytułów i medali; Katarzyna Szydłowska – brązowa medalistka Brzeskiej Ligi Kręglarskiej; Ryszard Jękot – zwycięzca Noworocznego Turnieju Szachowego w Porębie Spytkowskiej; Marek Szczupak – brązowy medalista Brzeskiej Ligi Kręglarskiej; Krzysztof Soból – zwycięzca Noworocznego Turnieju Kręglarskiego; Katarzyna Domała – zwyciężczyni Noworocznego Turnieju Kręglarskiego.

WALP fot. kolor

fot. B. Kądziołka

I Edycja Gminnej Ligi Piłki Nożnej

Od kwietnia dzieci z brzeskich szkół podstawowych rozpoczęły swoje zmagania w I Edycji Gminnej Ligi Piłki Nożnej dziewcząt i chłopców. Do rozgrywek, które zainicjowali i zorganizowali animatorzy sportu na Orliku „Zielonka” zgłosiło się 13 zespołów. W kategorii dziewcząt klas 1-3 rywalizują ze sobą drużyny z PSP nr 2 w Brzesku, PSP nr 3 w Brzesku oraz PSP w Mokrzyżkach. W kategorii dziewcząt klas 4-6 do zmagania piłkarskich przystąpiły ekipy z PSP w Jadownikach, PSP

w Okocimiu i PSP nr 2 w Brzesku. Ostatnia kategoria chłopców z klas 4-6 zgromadziła na starcie 7 drużyn z PSP nr 2 w Brzesku, PSP w Mokrzyżkach, PSP w Jasieniu, PSP w Porębie Spytkowskiej, PSP w Okocimiu, PSP nr 3 w Brzesku (I), (II). Cały cykl ligi składa się z 5 turniejów. Mecze rozgrywane są systemem każdy z każdym mecz i rewanż w kategoriach dziewcząt, natomiast grupa chłopców gra tylko każdy z każdym. Spotkania rozgrywane są 2x8 minut w godzinach popołudniowych na Orliku „Zielonka”.

Celem powołania Gminnej Ligi jest popularyzacja piłki nożnej wśród dziewcząt i umożliwienie dzieciom udziału w atrakcyjnej formie czynnego wypoczynku i sportowej rywalizacji w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Patronat honorowy nad imprezą objęli burmistrz Brzeska Grzegorz Wawryka, starosta Andrzej Potępa. Patronat medialny sprawują miesięcznik „BIM” oraz strona www.sportowiec.net.

Sponsorzy Gminnej Ligi Piłki Nożnej: Urząd Miejski w Brzesku, Starostwo Powiatowe w Brzesku, Delikatesy Centrum w Mokrzyżkach, Firma Handlowo-Transportowa „Błysk”, Karol's Pizza.

MB

foto: M. Bochenek

Boks w Jadownikach

22 kwietnia br. w hali sportowej przy Zespole Szkół w Jadownikach odbył się turniej bokserski rozgrywany w ramach tegorocznego cyklu Międzynarodowego Grand Prix Małopolski. Kibice pięściarstwa obejrzeni 32 walki z udziałem zawodników reprezentujących 22 kluby.

Brzeski klub Magic Boxing zgłosił do zawodów dwóch pięściarzy, którzy walczyli ze zmiennym szczęściem. Junior Bartłomiej Grodzki (waga 64 kg) wygrał z Michałem Gąsiorem

(Gimnasion Boguchwała) przez podanie przeciwnika w trzeciej rundzie. Startujący w kategorii seniorów Piotr Franczyk (waga 75 kg) przegrał jedno-głośnie na punkty z Pawłem Filipkiem (Golden Team Nowy Sącz).

Organizatorami rozgrywanego po raz pierwszy w Jadownikach turnieju byli Magic Boxing Brzesko, Małopolski Związek Bokserski, Polski Związek Bokserski, Urząd Miejski i Zespół Szkół w Jadownikach. W grupie sponsorów znaleźli się firma Jawor, firma E.M.

Edward Milewski, NIKO – Marcin Popiela, Studio Masters, firma Bekir – Bogdan Bardyga, Goldmet, Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Powiat Brzeski oraz K&K Recykling.

Dzięki zaangażowaniu Andrzeja Surówki i Edmunda Kubisiaka – prezesa i trenera Magic Boxing Brzesko – turnieje bokserskie organizowane są na terenie powiatu brzeskiego regularnie od kilku lat, w Brzesku, Gnojniku, Czchowie, a ostatnio w Jadownikach. Najbliższe zawody Międzynarodowego Grand Prix Małopolski odbędą się 10 czerwca br. na placu Kazimierza Wielkiego w Brzesku – będzie to już trzecia edycja tego turnieju.

PRUD

Warszawa-Sztokholm-Opole-Lublin

Rekordogenna forma Wojciecha Wojdaka

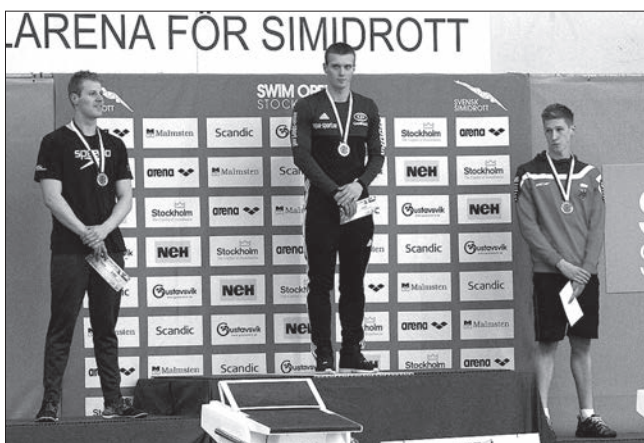
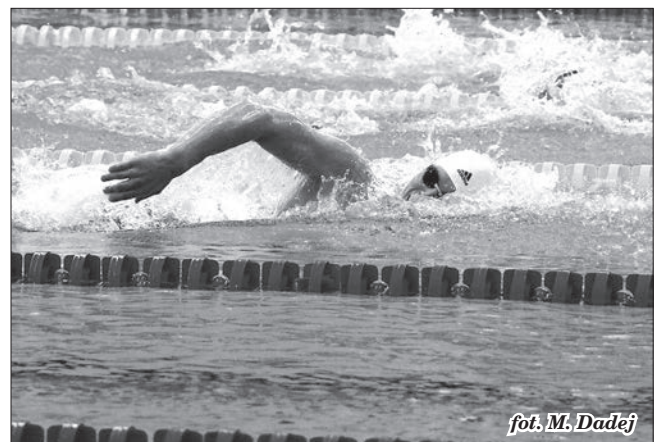
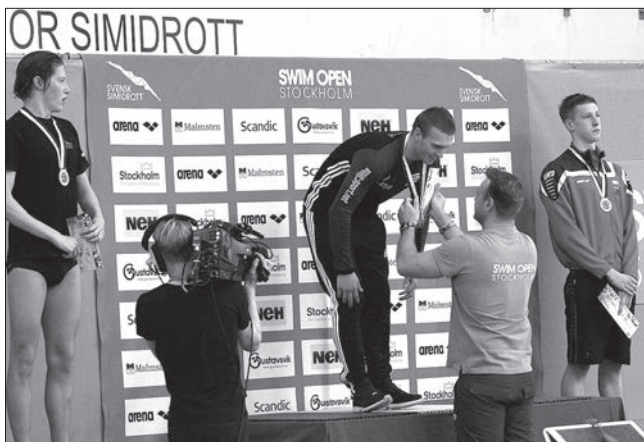
Miniony kwiecień to kolejny znaczący miesiąc w karierze Wojciecha Wojdaka, który znowu jest zawodnikiem BOSiR-u Brzesko i podopiecznym Marcina Kacera. Brzeski pływak najpierw zachwycił obserwatorów prestiżowego Swim Open 2017 w Sztokholmie, by pod koniec kwietnia sięgnąć po laur najlepszego pływaka Arena Grand Prix Polski sezonu 2016/2017.

Marcin Kacer zawsze dba o to, aby najlepsza dyspozycja formy Wojtka przypadła w czasie najważniejszych zawodów, czego najlepszym przykładem była postawa naszego olimpijczyka podczas ubiegłorocznych Mistrzostw Świata w kanadyjskim Windsor. Można być niemal pewnym, że pierwszy w tym roku szczyt formy nastąpi pomiędzy 18 a 21 maja w Lublinie, gdzie będą rozgrywane Główne Mistrzostwa Polski. Wojciech Wojdak przygotowuje się do tych zawodów w brzeskiej pływalni, w międzyczasie biorąc udział w pływackich mityngach, podczas których może sprawdzić aktualne możliwości.

Już w marcu zasygnalizował, że przygotowania przebiegają zgodnie z planem. Na zawodach cyklu Arena Grand Prix Puchar Polski w Warszawie startując na nietypowym dla siebie dystansie 200 metrów poprawił swój rekord życiowy uzyskując czas 1:51,42. Na kolejne organizowane w Lublinie zawody tego cyklu nie pojechał, bo w tym samym czasie w Sztokholmie odbywał się mający wysoką rangę mityng Swim Open 2017. Swoją start w stolicy Szwecji rozpoczął od wysokiego C, pewnie wygrywając na dystansie 400 metrów, zostawiając za swoimi plecami dwójkę Niemców – Clemensa Rappa i Floriana Wellbrocka. Jego czas (3:47,16) na krótko był drugim tegorocznym wynikiem na świecie. Dwa dni później

na trzecie miejsce w aktualnym rankingu zepchnął go Rosjanin Aleksander Krasnych. Aktualnie najlepszy na świecie na tym dystansie jest Włoch Gabrielle Detti.

Drugiego dnia zawodów nasz eksportowy kraulista zaliczył bodaj największy sukces w dotychczasowej karierze. Wyścig na 1500 metrów, w którym do ostatnich metrów walczył z Henrikiem Christiansenem (Norwegia) i Florianem Wellbrockiem,

uznany został za najbardziej pasjonujące pływackie widowisko w tym roku. Polak zwyciężył w rewelacyjnym czasie 14:54,07 (taki wynik dał by mu awans do finału A podczas Igrzysk Olimpijskich w Rio de Janeiro – Christiansen w nim wystąpił). Wojciech Wojdak jest aktualnie trzecim krawlistą na świecie na tym dystansie. Szybciej od niego pływają Włosi Gregorio Paltrinieri i Gabrielle Detti. Warto tutaj dodać, że sponsorami wyjazdu na sztokholmskie zawody były Centrum Rozrywkowo-Konferencyjne Planeta oraz Państwo Anđželika i Piotr Czyżycy.

Czy Wojdak postąpił słusznie rezygnując ze startu w Lublinie na rzecz wyjazdu do Szwecji? Jak wyjaśnia dyrektor BOSiR Marek Dadej, jest to jedyna droga do tego, aby brzeski pływak zadomowił się na stałe w światowej czołówce. W kraju zdecydowanie góruje nad rywalami, z którymi wygrywa ze znaczną przewagą. Dość powiedzieć, że do pokonania krajowej konkurencji na dystansie 1500 metrów wystarczają mu wyniki o pół minuty gorsze niż ten

uzyskany w Sztokholmie.

Krajową dominację potwierdził nasz zawodnik pod koniec kwietnia w Opolu, gdzie odbyły się zawody wieńczące cały cykl Arena Grand Prix Puchar Polski. Bez problemów zwyciężył na obu dystansach, sięgając po tytuł najlepszego pływaka tego touru w sezonie 2016/2017 – w kategorii OPEN i młodzieżowej. W tej pierwszej kategorii wyprzedził samego Radosława Kawęckiego. Do tego sukcesu wystarczyły

mu starty w czterech z siedmiu zawodów. Do końcowej klasyfikacji zalicza się 8 najlepszych wyników uzyskanych w konkurencjach olimpijskich.

W połowie maja w Lublinie odbędą się Główne Mistrzostwa Polski. Zapewne brzeski krawlista powiększy swój, i tak już okazały, dorobek medalowy. Wojciech Wojdak jest aktualnie posiadaczem 17 rekordów Polski w różnych kategoriach wiekowych.

Waldemar Pączek, fot. kolor

Sukcesy brzeskich pływaków

Brzeska sekcja pływacka jest w świetnej formie. Od początku roku jej zawodnicy zdobyli już wiele medali i wyróżnień. Każdy z członków drużyny ma na swoim koncie przynajmniej kilka ważnych sukcesów.

Jeszcze w styczniu odbyły się zawody pływackie w krakowskiej „Koronie”. Reprezentacja BOSiR-u wystąpiła w 6-osobowym składzie, zdobywając 7 medali. W lutym rozegrano Zimowe Mistrzostwa MKP Bobry w Dębicy, skąd dziesięcioro brzeskich zawodników przywiozło w sumie 19 medali. Chłopcy wywalczyli 6 złotych i 1 srebrny, dziewczyny 3 złote, 5

srebrnych i 4 brązowe medale. Warto wspomnieć, że niekwestionowanym liderem tych zawodów był 13-letni Ksawery Masiuk, o którego sukcesach już kilkakrotnie informowaliśmy na łamach BIM-u. Na sześć startów sześć razy wywalczył złoto, ustanawiając jednocześnie najlepsze wyniki województwa w obecnym sezonie. 18 lutego w Bochni odbyła się IV edycja Soboty Pływackiej, która dała brzeskiej ekipie kolejne 7 medali (w tym 4 złote). Niezwykle utalentowaną zawodniczką brzeskiej kadry jest Maja Majej, która na Ogólnopolskich Zawodach Pływackich w Częstochowie

wywalczyła dwa złote medale. Kolejną ważną imprezą sportową z udziałem brzeskich pływaków to VI Międzynarodowe Mistrzostwa Stalowej Woli w pływaniu, które odbyły się z dniem 8-9 kwietnia. Wyniki: 7 zawodników, 12 medali. Początek maja również był pełen sukcesów. Na Wiosennych Mistrzostwach MKP Bobry w Dębicy sześcioro zawodników BOSiR-u wywalczyło 14 medali (6 złotych, 2 srebrne i 6 brązowych).

Wielu dobrze zapowiadających się pływaków jest też w grupach młodszycy. Marcel Kieroński i Natalia Gicala (oboje mają po 10 l.) zdobyli trzy złote i jeden brązowy medal w Małopolska Lidze Dzieci w Suchoj Beskidzkiej.

red. fot. kolor

XII Zawody Pływackie z okazji Dnia Flagi RP

W piątek 28 kwietnia na brzeskiej pływalni BOSiR odbyły się już po raz dwunasty Zawody Pływackie z okazji Dnia Flagi RP.

Zawody swoim patronatem objął burmistrz Brzeska Grzegorz Wawryka. Nasza impreza była jedną z imprez towarzyszących w ramach obchodów uroczystości majowych, których organizatorem był Urząd Miejski w Brzesku. W zawodach pływackich

organizowanych przez BOSiR Brzesko zdecydowanie największą grupą zawodników są najmłodszy pływacy, dzieci i młodzież ze szkół podstawowych. Do startu w XII zawodach pływackich z okazji Dnia Flagi przystąpiło 71 zawodników, a najmłodszymi pływakami okazali się Maryla Kierońska oraz Wiktor Kusiak, dla których mieliśmy przygotowane nagrody niespodzianki oraz piękne statuetki. Tradycyjnie

nasze zawody rozgrywane są w dwóch stylach pływackich: dowolnym i klasycznym na dystansie 25 i 50 metrów w zależności od wieku zawodników. Zawody były bardzo emocjonujące pod względem sportowej rywalizacji. Emocje było widać na twarzach zawodników oraz ich rodziców.

Uroczystego otwarcia zawodów dokonał dyrektor BOSiR Marek Dadej, natomiast dekoracji zwycięzców

dokonał: burmistrz Grzegorz Wawryka, dyrektor BOSiR Marek Dadej oraz sędzia zawodów Agnieszka Masiuk. Wszystkim uczestnikom dziękujemy za udział w zawodach, zwycięzcom gratulujemy. Wszystkim życzymy osiągnięcia coraz lepszych wyników.

Partnerami zawodów byli: Urząd Miejski, Sklep Cukierniczek, Studio rolet, Firma BRB sp. z o.o.

BOSiR

WIOSENNE OKAZJE

10 RAT
0%

KOSIARKI JUŻ OD:

117,90 zł
miesięcznie

(Cena dotyczy modelu LC 140)

**Oferta rat 0%
obejmuje wszystkie
modele z serii LC**

Promocja ważna do 30.06.2017 r.
lub wyczerpania zapasów.

WYKASZARKI

Ceny już od:

999 zł

Promocja ważna do 30.06.2017 r.
lub wyczerpania zapasów.

PROMOCJA

HUSQVARNA AUTOMOWER®

Kosiarki automatyczne

CERTYFIKAT ANTYKRADZIEŻOWY

20 RAT
0%

**WSZYSTKIE
MODELE
WYPOSAŻONE
W AUTOMOWER®
CONNECT***

*Nie dotyczy modelu
Automower 105.

Promocja trwa do 30.11.2017 r. lub odwołania.

AUTORYZOWANY DILER ORAZ SERWIS

R-BUD: Bochnia, ul. Brzeska 29, tel: 14 611 58 90, 661 921 885

Brzesko, ul. Głowackiego 56, tel: 14 686 35 60, 533 544 664

e-mail: sklep@rbud-las-ogrod.pl, www.rbud-las-ogrod.pl

 Husqvarna®

READY WHEN YOU ARE

KRYNICZANKA

To woda mineralna ze Zdroju Głównego w Krynicy. Jest balsamem dla Twojego układu krążenia i prawidłowej przemiany materii. Obniża cholesterol, utrzymuje Twoje serce w dobrej kondycji. Działa przeciwalergiczenie, zapobiega osteoporozie. Krynica - woda dla całej rodziny.

JAN

Jeżeli masz problemy z chorobami nerek i dróg moczowych natura stworzyła dla Ciebie wspaniałą wodę JAN - remedium na Twoje dolegliwości. Jej lecznicze właściwości pomogą Ci również odzyskać sprawność wątroby po uszkodzeniach wirusowych. Stosować wg wskazań lekarza.

REGIONALNY DYSTRYBUTOR

Zasmakuj Krynicy w Brzesku

ŚNIEŻKA

MARKET BUDOWLANY

**BRZESKO, UL. GŁOWACKIEGO 46
TEL. 14 68 45 808**

ZUBER

Unikalna w skali europejskiej woda, o dużej mineralizacji i niezwykle wysokiej zawartości składników stałych. Znakomicie pomaga w leczeniu schorzeń wątroby i dwunastnicy. Pomoże Ci zwalczyć nadkwasotę, a także pozbyć się kilku zbędnych kilogramów. Stosować wg wskazań lekarza.

SŁOTWINKA

Nerwice, stres, choroby neurologiczne - to zmora naszej cywilizacji. Słotwinka dzięki unikalnej zawartości mikroelementów i minerałów takich jak MAGNEZ leczy nadciśnienie, cukrzyce, alergie, pomaga usuwać metale ciężkie z organizmu. Zalecana w celach profilaktyczno-zdrowotnych. Stosować wg wskazań lekarza.